СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Пам'ятайте про Україну!

.. 118. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 23-го ЧЕРВНЯ 1987 — ЦЕНТІВ 25 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 23, 1987 — No. 118. — VOL. XCIV.

День Батька і відслонення погруддя-пам'ятника Патріярхові на Союзівці пройшли дуже урочисто

Союзівка. Тут, на оселі Українського Народного Союзу, в неділю, 21-го червня, урочисто й багатолюдно відслонено погруддя-пам'ятник світлої пам'яті Патріярхові, Блаженнішому Кардиналові і Верховному Архиєпископові, Йосифові Сліпому. Відслонення здійснив із відповідними молитвами Стемфордський Владика Василь Лостен в асисті багатьох священиків і в присутності головного предсідника УНСоюзу д-ра Івана Флиса та інших визначних союзовців, голів українських організацій, установ і товариств, та великих мас народу.

Сам День Батька вже розпочато святкуваннями напередодні виступом чоловічого хору „Думка" з Ню Йорку, що дав тут суботній концерт, а в неділю — День Батька розпочався торжественними Божественними Літургіями в обох українських церквах Кергонксону. В Православній каплиці на Союзівці Службу Божу за Батьків відправив отець настоятель Іван Куліш; в українській католицькій церкві Пресвятої Тройці відправив Службу Божу отець-парох Михайло Харина в сослуженні о. Олександра Кенеза.

Після урочистостей відслонення погруддя Патріярха у залі „Веселки" відбувся концерт, в якому брали участь: співачка-сопрано Лариса Магун-Гурин та канадський Український Народний Танцювальний Ансамбль „Дунай" із Сент Катаринс із Онтаріо.

Більше про всі величаві святкування буде подано в наступних числах „Свободи".

УОКЦентр закупив дім для суспільної служби

Філядельфія (ПС УОКЦ) — Вже від довшого часу відчувалась пекуча потреба ще однієї станиці для Української Суспільної Служби, ближчої до середмістя Філядельфії, бо тут живе ще більшість старших і бідніших людей, які не могли „тікати" на передмістя цього розлоглого міста, а вони саме потребують услуг суспільної служби. У середмісті містяться ще великі парохії, їх школи, два великі доми для старших віком людей „Вознесіння", домівки багатьох організацій, філії двох банків і т.д.

З цих і інших причин, як наприклад, потреба ближчої співпраці з міською адміністрацією Філядельфії, мусів Український Культурно-Освітній Центр винаймати вже рік кімнати на станицю суспільної служби в будинку при 1325 В. Ліндлі авеню, в дільниці Логен, в сусідстві Української Щадниці, яка була власником того будинку. В той сам час УОКЦ шукав далі де можна б було купити будинок на догідних умовах.

Щасливим збігом обставин у Філядельфії існує фундація бл. п. покійних Юрія й Розалії Лесюків, які оставили на поміч для старших і немічних людей поважнішу суму грошей. Куратори цієї фундації інвестували ту суму, а з процентів давали дотації на призначену ціль. Тепер Українська Щадниця рішила продати будинок за приступну ціну, а фундація Лесюків рішила помогти УОКЦентрові в купні його. УОКцентр купив дім при 1325 В. Ліндлі авеню для вжитку Української Суспільної Служби. Дім має місце для канцелярії на першому поверсі й апартамент чи мешканеві кімнати на другому поверсі.

Купивши цей дім, УОКЦ мусить роздобути додаткові фонди на кошти його відновлення, додаткові кошти адміністрації й обслуги більше людей потребуючих помочі, бо обслуга суспільної служби мусить бути безплатна. Тому УОКЦ апелює до щасливішої частини української спільноти, щоб вона щедро відгукнулася своєю жертвенністю на потреби Української Суспільної Служби.

Помер д-р В. Небелюк

Лівінгстон, Н. Дж. — У суботу, 20-го червня ц.р., тут у шпиталі, на 79-му році життя відійшов у вічність доктор права Василь Небелюк.

Народився д-р В. Небелюк 20-го лютого 1908 року в Делятині, Україна. Гімназію закінчив у Коломиї, а магістерку дістав у Кракові, відтак у Мюнхені зробив докторат. Прибувши з родиною до З'єднаних Стейтів Америки, замешкав у Ню Гейвені, де був діяльний в українській громаді.

Парастас відправиться у похоронному заведенні Литвина в Юніон, Н. Дж., у вівторок, 23-го червня о 7:30 Похоронні відправи відбудуться о 9:45 в середу, 24-го червня, у церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, а відтак тлінні останки будуть перевезені на український православний цвинтар св. Андрія Первозванного у Бавнд Бруку.

ЧОРНОБИЛЬСЬКА КАТАСТРОФА ОБЕЗЛЮДНИЛА 27 МІСЦЕВОСТЕЙ

Київ. Агентство Ассошіейтед Пресс інформує що совєтські офіційні чинники признаються помалу до розмірів катастрофи на чорнобильській нуклеарній електростанції, яка, крім жертв у людях і майні обезлюднила 27 містечок і сіл, у яких з огляду на затруєння нуклераною радіяцією ледве чи хтось житиме в найближчих 10-ох роках.

У цих 27-ох місцевостях треба було взагалі припинити відчищувальні роботи з огляду на силу радіяції, заявив Константін Т. Фурсов, один із заступників голови покликаної до життя Радою Міністрів Української ССР спеціяльної комісії, яка досліджує наслідки катастрофи на нуклеарній станції в Чорнобилі, що трапилася там 26-го квітня 1986 року. Фурсов заявив групі акредитованих в Москві закордонних кореспондентів, що до цієї групи 27-ох місцевостей зараховується також містечко Прип'ять з населенням більше як 50,000, яке, очевидно, заселяло цю місцевість перед 26-им квітня 1986 року, тобто перед катастрофою.

Місцеві урядові особи в Україні надіються, що після відчищення величезної території, велика частина населення з 69-ти виселених місцевостей повернеться до своїх, або новозбудованих будинків, але вони не могли відповісти коли саме цей процес відчищення і заселення наново розпічнеться. Є однак 27 місцевостей, які більше не надаються для нормального поселення з огляду на сильне затруєння радіяцією води, землі, лісів тощо і для цілковитого відчищення цих місцевостей потрібно було б витратити колосальні гроші, за які можна буде збудувати нові поселенчі пункти для потребуючих родин.

Згаданий совєтський чиновник признався кореспондентам, що велика частина населення, головно селян, повернулися до своїх хат у 18-милевій зоні, але це переважно старші люди, які, не зважаючи на пересторогу уряду, не хочуть розлучатися з колишніми прадідівськими місцевостями.

Пресконференція журналістів з Фурсовим відбулася в Києві в урядовому приміщенні. Виглядає, кажуть деякі кореспонденти, які брали участь у зустрічі, що місцевим чинникам дуже залежало на зміні публічної опінії на Заході про саму нуклеарну катастрофу і її наслідки, яких совєти не можуть позбутися. На їхню думку умовини у 18-милевій зоні довкола Чорнобиля нормальні. Там навіть безпечнок жити для людей і звірят, „але совєтські засоби не є ще готові, щоб забезпечити тих людей усім потрібним для життя". Чи вони порушують державні закони, повертаючись в чорнобильську зону? Мабуть, ні, бож це їхня власність, і вони мають право нею користуватися, заявив Фурсов кореспондентам.

Транспортацією і опікою кореспондентів з Москви до Києва і їхнім там перебуванням опікувалось міністерство закордонних справ СССР в Москві. Кореспонденти, відвідали новобудови, розмовляли з поселенцями, які в більшості висловлювали своє вдоволення опікою над ними уряду. Виселено було 135,000 осіб з північної частини України і південної Білорусі, 91,000 осіб походили з Київської области.

Доктор Р. Ґейл виступив на пресовій конференції

Ню Йорк. — Виступаючи тут на пресовій конференції у мангеттенському готелі "П'єр", доктор Роберт Ґейл, який брав участь в лікуванні тих, що потерпіли після радіоактивного викиду на Чорнобильській нуклеарній електростанції, заперечив дані про кількість жертв, що їх подав Ігор Геращенко, чоловік поетеси Ірини Ратушинської. На думку І. Геращенка, після катастрофи у двох київських шпиталях від променевої хвороби загинуло 15,000 осіб.

„Неможливо, щоб після аварії померло 15,000", — сказав Р. Ґейл, зауваживши що рак може розвинутися у тих, які постраждали, не скорше, ніж за три-п'ять років після радіоактивного зараження.

В загальній кількости Ґейл брав участь у лікуванні 500 пацієнтів. З них померли лише 29, сказав він. Двоє загинули під час вибуху реактора, а недавно від променевої хвороби помер Володимир Шевченко, який накрутив документальний фільм про катастрофу зразу ж після аварії. Решта хворих виписані зі шпиталів. Всі, крім 13, страждають від наслідків радіоактивних опіків. Багатьом з них із-за цього тяжко ходити, сказав Ґейл. Він додав, що з 135,000 евакованих 24,000 дістали до 40 рентгенів, що може привести в майбутньому до захворювання раком. Рак грудей або легенів може появитися лише через 20 років, тоді як лейкемія може наступити уже протягом трьох років. Ґейл сказав, що діти у матерів, які зазнали опромінення, можуть народитися з фізичними і психічними дефектами.

Американський лікар вернувся недавно з Москви, де йому сказали, що всі евaковані дістають помешкання в нових багатоповерхових домах у різних містах України і Білорусії. Вони дістали грошову компенсату від уряду ,хоч подробиць Ґейл не знає.

За словами Ґейла, в Совєтському Союзі недавно відкрито десять спеціяльних лябораторій, які будуть брати аналізи в людей, що зазнали опромінення.

Минулого тижня заступник голови київського облвиконкому Константін Фурсов повідомив, що не менш як 27 сіл і міст навколо нуклеарної електростанції будуть заселені в майбутньому, тобто в цьому столітті. К. Фірсов сказав, що в двох населених пунктах Черемишні і Невітському становище вже „нормальне", однак туди повернулися лише 500 евакованих. Інші 16 міст у 35-кілометровій зоні уже очищені від радіяції, однак покищо не готові прийняти людей.

Як повідомила 16-го травня газета „Советская Белоруссія", в радіюсі 30 кілометрів від Чорнобильської атомної електростанції 14 сіл уже заселені, а 22 будуть заселені цього літа.

Л. Лорет-Лисняк буде мистецьким керівником на Союзівці

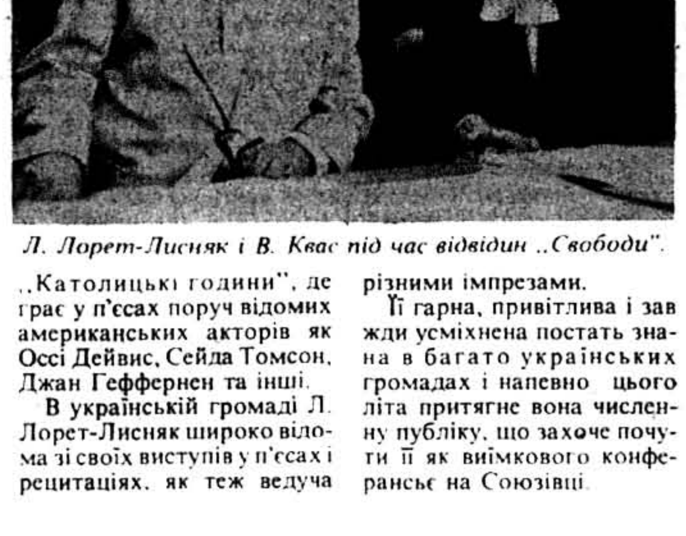
Джерзі Сити, Н. Дж. — У цьогорічному літньому сезоні, що пічнеться в найближчих днях на Союзівці мистецьким керівником і конферансьє усіх розвагових і товариських імпрез буде відома акторка американської та української сцени і телевізії Лариса Лорет-Лисняк.

Л. Лорет-Лисняк закінчила студії ступенем маґістра в Колюмбійському університеті, а відтак вивчала акторське мистецтво під проводом таких учителів як режисер Лі Страсберґ і акторка Юта Гейґен. Вона має за собою ряд виступів в театрах Бродвею і поза Бродвеєм, як також в літніх театрах. Була акторкою у двох фільмах і понад десять років грала у щоденних телевізійних популярних драмах.

Крім того Л. Лорет-Лисняк постійно виступає на телевізійних програмах п.н. „Католицькі години", де грає у п'єсах поруч відомих американських акторів як Оссі Дейвис, Сейда Томсон, Джан Гефферней та інші.

В українській громаді Л. Лорет-Лисняк широко відома зі своїх виступів у п'єсах і рецитаціях, як теж ведуча різними імпрезами.

Її гарна, привітлива і завжди усміхнена постать знана в багато українських громадах і напевно цього літа притягне вона численну публіку, що захоче почути її як виімкового конферансьє на Союзівці.

Л. Лорет-Лисняк і В. Квас під час відвідин „Свободи".

В ПІВДЕННІЙ КОРЕЇ ДАЛІ НЕСПОКІЙНО

Сеуль, Південна Корея. Не зважаючи на те, що уряд президента Південної Кореї Чун Ду Гвана погодився на започаткування переговорів з лідерами опозиційних партій, які покищо не увінчилися успіхами, противники теперішнього режиму продовжують масові демонстрації на вулицях багатьох корейських міст, домагаючись цілковитої демократизації теперішньої системи і справжніх демократичних виборів не тільки парляментаристів, але також самого президента, як це діється в інших демократичних республіках світу.

Досі президента вибирали в парляменті так звані електори і від них, а властиво від урядової партії і військової хунти залежало хто властиво буде президентом В суботу, 20-го червня ц.р., вже виглядало, що наступило погодження між урядовою партією, властиво між хунтою і опозиційними партіями, але, як пізніше показалось, уряд президента Гвана, побачивши, що опозиційні партії і демонструючі студенти перестрашились загрози проголошення виняткового стану в країні, владу у якій властиво перебрала б армія і навела б порядки, відтягнув свої раніші обіцянки, спочатку на кільканадцять годин, а пізніше на три дні.

Опозиційні партії, довідавшись про ці маніпуляції президента Гвана, опублікували свою дуже гостру заяву з погрозами, що у випадку недоговорености південнокорейський нарід, а зокрема студентство, знову розпічне з повною силою демонстрації, яких Південна Корея ще не переживала.

У Вашінгтоні, Лондоні, Бонні, Парижі й столицях інших західніх держав постало занепокоєння поставою південнокорейського уряду і до Сеулю почали надходити телеграми і листи, адресовані до президента Чун Ду Гвана, якого західні лідери, наслідуючи президента З'єднаних Стейтів Америки Роналда Регена, закликають до концесій для опозиційних партій і лібералізації теперішньої системи, включно з вибором нового президента і розписання парляментарних виборів.

Тому, що Північна Корея може використати безпорядки на півдні, американське головне командування зарядило гостре поготівля для стаціонованих там військових частин. Це саме зробило командування південнокорейської армії.

Світ з напругою очікує корисних змін в цьому районі світу, бо ситуація там є дуже небезпечною, — кажуть політичні спостерігачі, — з огляду на зазіхання комуністичного уряду на півночі, який хотів би піти слідами в'єтнамських комуністів і „об'єднати" країну в одну державу.

В АМЕРИЦІ

ДИРЕКТОР ФЕДЕРАЛЬНОЇ інформаційної агенції Чарлз Вік поінформував кореспондентів, що совєтські офіційні речники надіслали листа-запрошення на адресу багатьох американських лікарів-психіятрів відвідати Совєтський Союз і на місці переконатися про „брехливість деяких кіл на Заході", що СССР використовує психіятричні шпиталі для покарання політичних в'язнів і дисидентів. Численні критики совєтської тоталітарної системи у вільному світі вже віддавна звертають увагу, що Совєтський Союз використовує деякі психіятричні заведення, контрольовані органами КҐБ, для зламання волі політичних в'язнів. У таких заведеннях побували також численні члени Гельсінкських груп. Поінформовані особи в Москві, зокрема західні дипломати, кажуть, що нова ініціятива з висилкою запрошень для західніх впливових лікарів-психіятрів належить Александрові Яковлєву, членові Політбюра, близькому співробітникові Михаїла Ґорбачова, ініціяторові і прихильникові пропонованих М. Ґорбачовим змін.

ВАШІНҐТОН — ГРУПА НАУКОВЦІВ 18-го червня ц.р. проголосила перший „наявний доказ", що велике зменшення холестеролю в крові значно зменшує риск серцевих недуг. Це підтвердили теж і федеральні службовці здоров'я заявляючи, що з елімінування надмірної кількости холестеролю скористали б 6 міл. американців, що терплять на серцеві недуги.

КОНҐРЕСОВА КОМІСІЯ перевірки Іран-контра афери вийшла з новою пропозицією ,щоб усунути імпас, в якому знаходиться підполковник Олівер Норт. Однак він відмовився від їхньої пропозиції зізнавати за закритими дверима ще перед публічними свідченнями.

У ЧЕТВЕР, 18-го червня ц.р., президент Роналд Реґен і його дружина Ненсі вшанували в Білому Домі мистців Америки. Маляр, співачка, два поети, хореограф, скульптор і композитор були нагороджені мадалями, що їх вручив Президент. Медалями теж нагороджено чотирьох популяризаторів мистецтва. Лавреатами стали: Роберт Пенн Воррен, 82-літній поет, Арманд Гаммер 83-літній філянтропіст, Ромар Бірден, 72-літній маляр, Елла Фіцджералд, 69-літня співачка, Говард Немеров, 67-літній поет, Ісаму Ногучі, 82-літній скульптор, Алвін Ніколаїс, 70-літній хореограф, і Вілліям Шуман, 76-літній композитор.

МІННЕСОТА СТАЛА першим стейтом в Америці, що вимагає від працедавців щоб дозволяли своїм працівникам на материнські та батьківські відпустки з народженням чи адопотованням дитини. Починаючи з 1-им серпня ц.р. кожний працедавець, який затруднює більше як 21 особу, є зобов'язаний у Міннесоті дозволити матері чи батькові на шість тижневу безплатну відпустку. Принайменше 28 інших стейтів, включно з Ню Джерзі та Ню Йорком працюють над одобренням подібних законів. Також в Конґресі ЗСА є такий законопроєкт.

ДОСЛІДИ ВИКАЗУЮТЬ, що менше неґрів осягають докторські ступені в п'ятьох полудневих стейтах: Арканзо, Фльориді, Джорджії, Окляґомі та Вірджінії, не зважаючи на те, що є достатньо потенціяльних кандидатів серед неґрів на ці ступені, як теж і є досить федеральних фондів на допомогу для неґрів-науковців. Дослідження перевели Вілліям Трент та Ілейн Копленд, а фінансовані Південною навчальною фундацією, яка й оприлюднила ці висліди в Атланті.

АҐЕНТСТВО АССОШІЄЙТЕД Пресс подало до відома, що три репортери газети „Ню Йорк Нюздей", „Кензас Сіті Стар" і „Вашінґтон Пост" були нагороджені Лівінґстонською нагородою для молодих журналістів на 1987 рік. Ці 5,000 дол. нагороди надаються кожного року журналістам нижче 35-ти років. Нагороджені є Барбара Фшкін, Марк Зіман і Бенджамін Вайзер

В СССР ПОЧАЛИ КРИТИКУВАТИ СТАЛІНА

Бостон. Кореспондент газети „Крисчен Сайнс Монітор" у Москві повідомляє що там високопоставлений совєтський економіст і член Інституту вивчення З'єднаних Стейтів Америки та Канади Ніколай Шмельов на закритій лекції для совєтських академіків сказав, що 17 мільйонів людей перейшло через каторжні табори Йосифа Сталіна, а 5 мільйонів родин було вивезено під час колективізації.

Не зважаючи на те, що Сталін помер ще у 1953 році та що культ його особи був опрокинутий три роки пізніше, ніхто до цього часу не подав офіційних статистичних чи чисельних даних про кількість ув'язнених у каторжних таборах та вбитих під час його правління.

Дискутування такої теми в дослідному інституті, який є прикріплений до Центрального Комітету Комуністичної партії, це атакування „адміністративної системи", як це називають совєтські економісти. Це явище сподіються буде сильно атаковане на наступному партійному пленумі, що має відбутися при кінці червня ц.р..

Доклад Шмельова та його теж дуже контроверсійна стаття в місячнику „Новий Мір" вказують на те, що активні академіки та письменники підтримують реформи Михаїла Ґорбачова.

Сталінська „неморальна система управління" мала катастрофальні наслідки на сільське господарство, індустрію та воєнні намагання, заявляє Шмельов. „Сталінська брутальна колективізація, таборовокаторжна система та погано спляновaна та майже програна Фінська війна (1939-40) привели до Другої світової війни.

Цифра 17 мільйонів каторжників була „неофіційно відома багатьом" говорить Шмельов. Він теж скритикував, не називаючи поіменно, „теперішніх теоретиків", які стараються оправдувати сталінські масові репресії в 1930-их роках, покликуючись на економічну продуктивність. „Яка була видатність 17-міліонів людей, що перейшли через каторжну систему? Два канали, доцільність одного з них є дуже сумнівною. Лісорубство, яке можна було осягнути куди дешевше найманими робітниками, чи добування золота на Колимі".

Гостро критикуючи інші сталінські методи, Шмельов вказує на колективізацію сільського господарства, яка створила „потворну машину", що причинилась до вивозу 5 міл. сільських родин, а продукція збіжжя впала на 40 відсотків, сказав Шмельов.

У СВІТІ

АФҐАНСЬКИЙ ЛІДЕР Наджіб, ідучи по лінії совєтської „мирної" ініціятиви, почав шукати зв'язків з монархістами, тобто прихильниками колишнього монарха Загіра Шаха за посередництвом якого Москва і Кабуль надіються довести до замирення, припинення громадянської війни й евентуального виведення совєтських окупаційних військ з Афганістану в найближчому майбутньому. Свого часу генеральний секретар ЦК КПСС Михаїл Ґорбачов також натякав на можливість виведення совєтських військових частин і повороту до Афганістану вигнаного свого часу короля З. Шаха та створення коаліційного уряду. Дипломати в Москві кажуть, що уряд СССР веде від якогось часу тиху дипломатію в цій справі. Король З. Шах, який керував Афганістаном від 1963 до 1973 року, живе тепер на вигнанні в Римі, Італія.

БАТЬКИ МОЛОДОГО західньонімецького 19-річного летуна Матіяса Руста, який на малому спортовому літаку типу „Сессена" перелетів кордон з Фінляндії до Совєтського Союзу і приземлився на Червоній площі в Москві, зустрілись зі сином в московській тюрмі Лєфортово. На протязі трьох годин Карль-Гайнц Руст і його дружина Моніка мали нагоду говорити зі сином. Західньонімецька телевізія подала заяву Моніки Руст, яка сказала кореспондентам, що син почувається добре і висловила надію, що його звільнять з тюрми і дозволять виїхати до Німеччини. Після зустрічі з сином, Русти зустрінулись із совєтськими слідчими, які ведуть справу М. Руста.

НА ПРОЦЕСІ КЛЯВСА БАРБІ в Ліоні, Франція, адвокат Джо Нордманн звертав увагу членам лави присяжних, щоб вони не брали до уваги постійно усміхнене обличчя підсудного, яке може багатьох осіб вводити в блуд. На його думку, К. Барбі належить до породи злочинців, які виконують свої злочини із задоволенням, навіть підсміхаються тоді коли їхня жертва конає від тортур. Дж. Нордман це колишній член руху спротиву Франції під час Другої світової війни, виступав від імені жертв гітлерівського режиму, а посередньо жертв самого К. Барбі. Він вважає, що не може бути прощення для такого роду злочинців, як Барбі, якого популярно називали „різником Ліону". На думку Нордманна нацизм міг існувати завдяки вірній праці таких осіб, як К. Барбі.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЖИДІВСЬКИЙ конгрес продовжує атакувати Папу Івана Павла II, за його погодженість прийняти на приватній авдієнції президента Австрії Курта Вальдгайма під час його відвідин Італії від 24-го до 27-го червня цього року. Лідери цього конгресу заявили, що жидівські організації будуть бойкотувати відвідини Папи у З'єднаних Стейтах Америки у вересні і не братимуть участи у жадних офіційних чи півофіційних зустрічах релігійних провідників з Папою. Генрі Сіґман, екзекутивний директор Американського жидівського конгресу, заявив кореспондентам, що прийняття Папою Вальдгайма є його частинною реґабілітацією від закидів у співпраці з нацистами.

ПЕРЕБУВАЮЧИЙ В СЕУЛІ, Південна Корея, президент Крайового олімпійського комітету З'єднаних Стейтів Америки Роберт Гелмік заявив кореспондентам, що спортовці Америки можуть відмовитись від участи в Олімпіяді, яка, як відомо, відбуватиметься в 1988 році в Сеулі, якщо уряд не поладнає своїх спорів з опозиційними партіями. Гелмік мав на думці триваючі в Південній Кореї масові демонстрації, які мають на меті склонити уряд президента Чун Ду Гвана до компромісу, до зміни конституції і до поширення демократичних свобід в Кореї. Про можливість бойкоту Олімпіяди американськими атлетами говорив свого часу також претендент на президентське крісло, проповідник Джессі Джексон. Виступаючи на телевізійній програмі, Джексон, розказав слухачам про свою зустріч з амбасадором Південної Кореї до ЗСА, з яким він, мовляв, говорив також і про справу безпеки для американських спортовців.

З НЮ ДЕЛІ В ІНДІЇ інформують, що там трапилася дуже прикра катастрофа. На ріці Брагман перевернувся пором і принаймні 170 осіб втопилися. Індійські джерела говорять, що вдалося врятувати тільки 30 осіб. Такі катастрофи в Індії трапляються часто, кажуть поінформовані особи.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник Ukrainian Daily
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Tel.: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

УНС — лицем до громади

Як уже інформовано, у тижні від 7-го до 12-го червня Головний Уряд Українського Народного Союзу відбув на своїй оселі, Союзівці, свої перші ширші Річні наради після минулорічної Конвенції у Дітройті.

Як і кожний великий збір, так і наради Головного Уряду почалися у дещо напруженій атмосфері, зумовленій правдоподібно почуттям великої відповідальности за долю нашої найстаршої і найбільшої організації у вільному світі. І, можливо, це саме почуття відповідальности та потреба узгіднення важливих для установи справ розвіяли початкові напруження і привели до вповні успішного дальшого ходу та закінчення нарад. А таких важливих справ було немало.

Позитивним відлунням конвенції було завершення питання Канадського Представництва, яке оформлено згідно зі змінами статуту останніми двома конвенціями. Визнання факту, що Канада є високопотенціяльним тереном для організаційної праці УНСоюзу, знайшло своє віддзеркалення у наскрізь позитивному кроці щодо кінцевого оформлення його Канадського Представництва.

Прикладом настанови УНСоюзу до української громади може служити зрозуміння і щедрість Головного Уряду щодо її потреб в ділянках наукового, культурного, мистецького, молодечого життя. Про це говорять цифри; у рамках своєї вже 25-літньої програми стипендій для потребуючих і визначних українських студентів університетів і коледжів Головний Уряд виасиґнував понад 115,000 долярів; на народні і харитативні цілі апробовано суму 51,000 дол.; на різного роду видання, учительські курси та на підготову індексу „Свободи" призначено 108,000 долярів. Отже разом на громадські цілі тільки в одному році призначено 275,000 дол. Прохання представників Гарвардського Проекту, щоб УНСоюз став спонзором першого із трьох томів англомовної „Енциклопедії Українського Християнства", коштом 150,000 дол., теж знайде позитивний відгук, як про це висловилися члени Екзекутиви УНСоюзу.

Коли додати до цього загального образу громадської настанови УНСоюзу ще й той факт, що всі члени його керівних органів є сильно заанґажовані в різних громадських організаціях і установах, а його членство, як правило, є в аванґарді всіх громадських починів, то не підлягає сумнівам, що УНСоюз сповняє гідно, активно і щедро свої обов'язки відносно української громади не тільки в ЗСА і Канаді, але й в інших країнах нашого поселення. Він — вірний своїй довголітній девізі: Лицем до громади, лицем до народу.

Микола Бараболяк

БРИТАНСЬКИЙ АВТОРИТАРИЗМ

Воно звучить як парадокс: авторитаризм у демократичній парламентарній системі! Ми звикли говорити про авторитаризм як форму політичного насилля, нехтування прав людини. Як це мислиме в країні, де виплекано парламентарну демократичну систему? В британських парламентарних виборах виборець голосує не так на кандидата виборчої округи до парламенту, як на лідера партії, до якої кандидат до парламенту приналежний. У Великобританії, обов'язує принцип льояльности до партії і її лідера. Майже не чувано, щоб член парляменту не голосував у парляменті за пропозиціями кабінету. А кабінет добирає собі лідер переможної у виборах партії з-поміж членів парляменту. Кабінет це кліка провідних членів партії в парляменті, наче її „сметанка". Звичайно, між лідером переможної партії, який автоматично стає прем'єр-міністром і його кабінетом та парляментарною більшістю, нема суттєвих розбіжностей у здійснюванні програми партії, що є майже гарантією, що програмові завдання партії стануть законом. Прем'єр-міністер мусить мати більшість у парляменті. Між прем'єр-міністром і парляментом мусить існувати гармонія і співпраця (навіть, коли це коаліційний уряд, як іноді буває). Коли цієї гармонії, опертій на більшості нема, голова уряду і його кабінет уступає. Коли прем'єр-міністер говорить, то за тим є авторитет, бо є майже певність, що сказане буде здійснене. Прем'єр-міністер є тому авторитарним представником влади і втішається великим авторитетом. Очевидно лідер — прем'єр міністер мусить мати провідницькі прикмети, не хитатись у політиці, бути насправді лідером. Лідер може, очевидно, помилятися, як кожна людина. Але коли своєю діяльністю назагал відповідає прагнення більшости виборців, то все найде підтримку. Таким лідером виявилась в останньому десятиріччі Марґарет Тачер. Вона консеквентна й рішуча. Володарка. Звуть її „Меґі III", дали їй число наступства, як королевій.

Живемо в епоху, коли авторитаризм у звиродпілому його виді совєтського тоталітаризму, загрожує світові. Проти цієї загрози мусить існувати здетермінована рішуча політика другої політичної суперпотуги у нинішньому світі ЗСА. Закордонна політика Америки мусить бути скоординована, законодатна вітка влади не може підривати, чи навіть півєчити намагання її виконної частини, що без сумніву підважує й ослаблює цю політику, й виходить їй на шкоду. А ось в останньому десятиріччі Конґрес видимо понад міру встряває у ведення американської зовнішньої політики, яка є конституційною прерогативою Президента. Приклади: це заки Реґен полетів до Рейк'явіку на переговори з Ґорбачовим, Конґрес спутав до деякої міри його руки законом про обмеження нуклеарних випробувань, заморозив кошти на „зоряну війну", схвалив вимогу далі визнавати дійсність договорення про САЛТ II, коли Президент визнав, що цей договір уже не в'яже ЗСА. Коли Конґрес схвалював уже роками кошти для контрас в Нікараґуа, нагло змінив думку, і залишив тих борців за волю на поталу Москві. Мало того: встановив „поправку Боланда", яка обмежувала приватні заходи придбати на цю ціль кошти.

Коли ж прийшло до деякого порушення цього непродуманого закону деякими чинниками, може й за відомом Президента, робиться нині в Конґресі з того велику справу „Іранґейту", як майже злочин.

Конґресмени витрачають енерґію на викриття цього „злочину". Зокрема у переслухуваннях свідків видне намагання підважити авторитет Президента, що дуже прикре у час переговорів з Ґорбачовим, де йде боротьба на велику ставку про забезпечення провідної позиції Америки у світовій політиці. Квестіонується в Конґресі політику Реґена у Перській затоці, де поважна загроза супремації СССР. Коли Президент останніми часами зобов'язався продати Савдійській Арабії 1600 ракет для її оборони проти Ірану, що є для неї поважною загрозою, а могло б воно причинитись до деякого прими-

(Закінчення на ст. 6-ій)

Мгр Алемар Р. Раковський

З ВИКЛАДОВОЇ ЗАЛІ УКУ

Весняний семестр на філії Українського Католицького Університету в Філядельфії закінчився 19-го травня цікавою доповіддю єромонаха Рафаїла Турконяка, студита, під назвою „Св. Літургія Напередосвячених Дарів — латинізація чи русифікація?"

На початку цієї науково опрацьованої доповіді єромонаха Рафаїла було подано історичну ґенезу Св. Літургії Напередосвячених Дарів, а тоді опис сучасної структури цієї Літургії в українському обряді. Решта викладу була присвячена обговоренню історичного порядку змін, які, через різні причини, зайшли в українську літургіку загально від прийняття християнства на княжій Україні до сучасної пори.

Літургія Напередосвячених Дарів — це одна із чотирьох літургій нашого обряду. Інші три — це Літургія св. Йоана Золотоустого, Літургія св. Василія Великого, та рідко відправлювана через свою довжину Літургія св. Якова. Слід пам'ятати, що вищезгадані святі на були авторами тих літургій, які були названі їхніми іменами, а радше були тими, які зібрали і списали свою льокальну літургічну традицію. Подібне стосується Літургії Напередосвячених Дарів — вона не є твором одного людського автора. Цю літургію правиться в українському обряді кожного дня посту за вийнятком суботи і неділі.

Початки Літургії Напередосвячених Дарів сягають ще Апостольських часів у звичаї причащати хворих та інших поза рамками Божественної Літургії. Цей звичай набрав літургічного оформлення в VI столітті в Царгороді та злучився з уже давноіснуючим східнім звичаєм не мати Божественної Літургії під час Великого Посту. В 691 році вийшло рішення від Трульського Собору, що під час Великого Посту Божественна Літургія буде відправлена тільки у суботи і неділі, а в усі інші дні Напередосвячених Дарів, тим стверджуючи важливість Літургії Напередосвячених Дарів у церковному календарі Сходу та надаючи їй офіційного характеру. Пару століть пізніше ми одержали Літургію Напередосвячених Дарів від греків.

Сучасна Літургія Напередосвячених Дарів складається з двох частин. Перша — це Вечірня, яка є схрещенням двох традицій — монашої єрусалимської та місцевої константинопольської. Друга — це Літургія Івана Золотоустого, яка починається сугубою ектенією та є без анафори (посвячення).

В протязі століть різні зміни зайшли в українську літургіку через різні впливи — це не тільки щодо Літургії Напередосвячених Дарів, але й до літургії взагалі.

Аж до XVI століття, коли появився вже друк, літургія та її рубрика на українських землях була залежна від індивідуального рукопису, з якого її правилося. Тому, що не було двох рукописів, які були б точно такі самі, панував певний стан літургічної різноманітности. З тяглого переписування, до текстів вкрадалися різні помилки, вимагаючи конечно реформ. Наслідком цього було багато спроб перевести реформи, деякі вдатні, а деякі ні.

З приходом друку, перші друковані служебники, які відносилися до українського обряду, вийшли в XVI столітті у Венеції; це завдяки присутності там колонії вчених греків, які втекли від турецької окупації своєї батьківщини. Ці тексти становили підставу, на якій були базовані дальші реформи наших літургічних книг. Перша велика така реформа була під львівським єпископом Гедеоном Балабаном у 1604 році. Він у своїй спробі виправити обряд вживав служебник венецького видання.

Друга велика реформа прийшла за вказівками київського митрополита Петра Могили. Ця реформа була далеко більш науково підготовлена, ніж попередня, у тому, що новий служебний текст був оформлений на підставі порівнянь різних існуючих текстів у Києві, а не був просто базований на венецькому виданні. Наслідком, цей служебник віддзеркалював у великій мірі первісний слов'янський обряд. Служебники могилянської реформи появлялися в друку до 1689 року в Києві, а завдяки Ставропігійському Братству ще друкувалися у Львові до 1712 року. Могилянський обряд став обрядом закарпатської Церкви і з деякими змінами існує по нинішній день у т.зв. рутенців.

Венецькі тексти теж відограли велику ролю на московських землях, де в 1654 році патріярх Нікон завів зміну обряду таку, що служби Божі стали тотожними з венецьким текстом року 1612. Це викликало розвал у московській церкві та усунецю було патріярха, але реформу збережено, що відтак є відома під назвою синодальної. Московський синодальний обряд є в силі по сьогоднішній день у Московській (Російській) Православній Церкві.

Слід ще згадати про латинський вплив на українські служебники. Цей вплив постав із наміру змінити деякі частини літургії, щоб вони ліпше відповідали правильній богословії. Служебник цієї категорії вийшов у 1692 році у Вільні, а сам був під впливом служебника, виданого у Римі в 1683 році, під керівництвом грецького обряду манастиря біля Риму Криптоферата.

Отець Рафаїл закінчив свій виклад обговоренням недавньої реформи української літургіки, яка є доречна сучасним українським католикам. У 1939 році Ватикан назначив Комісію до справлення українських католицьких служебних текстів. Була теж і назначена Комісія до підготовлення служебника для москалів-католиків. За вийнятком однієї особи, всі члени першої Комісії були членами теж і другої. На жаль, одним із наслідків зусиль комісій було те, що новий український служебний текст виявився перекладом московського синодального служебника, з додатком декількох малих латинізацій. І так о. Рафаїл доказав, що свідомі українства свого українці католики мають відправу основно московську синодальну, підкреслюючи іронію того, що сучасно найбільш вірний українській традиції обряд знаходиться у рутенців-католиків, які не вважають себе українцями. Їхній обряд, хоч з малими латинськими додатками, є й досі вірний обрядові, який існував у Києві ще за часів Петра Могили.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Олександер Татомир

„Волошки" — амбасадор української культури

(У 15-річчя мистецької праці)

Між мальовничими горбками, встеленими килимами шовкових трав, протиканими барвистим квіттям і декоративними кущами та деревами, вигідно притулилися будівлі відомого своєю кількістю студентів і науковим рівнем Бакс Кавнті комюніті коледжу. Тут, у розлогій театральній залі Бібліотечної авдиторії, з масовою участю довколишніх і філядельфійських гостей, відбувся спільний виступ двох заавансованих ансамблів — Танцювальної компанії Бакс Кавнті та українських „Волошок".

Не зважаючи на вийняткову спеку і вологість, виступи цих ансамблів в суботу увечері і в неділю по полудні, 30-го і 31-го травня, ц.р., стягнули прямо рекордове число української та американської публіки, що мала нагоду з насолодою подивляти високу техніку обидвох танцювальних груп і порівнювати їхню якість.

Танцювальна компанія Бакс Кавнті, основана 1976 року під мистецьким керівництвом примабалерини й вчительки танців Дельфіни Дель Бельо, забезпечує округу та сусідні терени добірною кількістю клясичного і змодернізованого репертуару. Компанія належить до Північно-східньої Асоціяції реґіонального балету і включена в Національний Реєстр реґіональних балетів. Фінансово піддержують її Рада мистецтва Бакс Кавнті й Пенсильванії. Цей ансамбль складається з 20-ти танцюристів (10 дівчат і 10 хлопців). У більшості вони появлялися в темному танцювальному одязі, що викликав враження таємничости та будив почуття туги за чимсь незбагненим. За свої виступи він збирав заслужені оплески.

Ансамбль „Волошки", заснований у Філядельфії хореографом Зоєю Граур Корсун у 1972 році, став справжнім амбасадором української культури в чужому середовищі. Тепер він нараховує 33 танцюристи (22 дівчат і 11 хлопців). Цією групою дбайливо піклується Рада директорів, до якої входять відомі українські активісти Філядельфії: д-р Ришард Д. Ганусей і кураторка Музею студійного осередку при Менор коледжі Христина Хомин Їжак. Обов'язки екзекутивного директора повнить Люіза Граур Де Сіна, а мистецьким деректором від 1985 року є Андрій Пап, втікач з Румунії, що студіював танець там, у Державній школі хореографії; згодом еміґрувавши до Швайцарії та Італії. Балету й характерних танців навчався він у Римі та в Ню Йорку. Приєднався він до Філядельфійського коледжу показового мистецтва, як хореограф і директор Балетної школи. В останньому часі став тут професором і координатором Балетного департаменту. Додатково він навчає танців у Пенсильванській Балетній Компанії.

„Волошки" є членом Філядельфійського танцювального союзу і Українського Освітньо-Культурного Центру. Доведеними до фінезії народними й характерними танцями та каскадою різноманітних кольоритних строїв (шість змін), вони очарували публіку, яка зі захватом — оплесками й окликами — включалася в життєрадісний ритм нашої бравурної хореографії. Виступи українських танцюристів публіка щедро нагороджувала оплесками і стоячими оваціями.

Американський ансамбль майстерно вивів чотири танці: „Рожа" — балет досліджує дійсність людської фантазії; „Синкс-рокс" — зацікавлення непередбаченим взаємовідношенням сонця, місяця і землі, що викликує багато змін у нашому оточенні; „Інтердиктус" — зображує середньовічну боротьбу за владу в феодальній державі; „Шітав" — наголошує, що в японській культурі традиція має доминуюче значення у всіх аспектах життя. Цей танець здобув велике признання в гостей.

„Волошки" задемонстрували 10 українських танців: „Привіт" хлібом, сіллю і рушниками; „Весняні гри" — повні енерґії та розмаху; „Повзунець" — веселий козацький танець; „Бойківські забави" — підкреслюють гідність мешканців цієї частини Карпат; „Гуцулка" — динамічний жіночий танок; „Аркан" — давній ритуальний чоловічий танець; „Лемківська сумішка" — жвавий танок з лемківської верховини; „Вітерець" — вільні духом танцюристи підіймаються вгору, як вітерець, і з розмахом музики досягають хмар; „Коханочка" — романтична маршова прогулянка залюблених пар; „Гопак" — версія найбільше захоплюючого у світі народного танцю, що став кульмінаційною точкою концерту, яку публіка дарувала громовими оплесками та вставанням з місць.

Хореографію до танців приготовили — Зоя Гравур Корсун, Олександер Граур, Софія Януш, Павло Вірський, Микола Жуковин, Рома Прийма-Богачевська і Маркіян Комічак.

Важко провести об'єктивну порівняльну оцінку виступу обидвох високої кляси ансамблів, які користувалися різними стилями та різною тематикою. Публіка, що складалася з великої кількости молоді та старших, не-українців і українців, визнала „Волошки" безспірним першуном. Кінцеву спільну появу на сцені приявні гаряче вітали китицями квітів.

З подивом і признанням слід вирізнити цю ідейну молодь, що плекає одне із найстарших мистецтв, яке, не зважаючи на вікове поне-

(Закінчення на ст. 6-ій)

Андрій Качор

МИТРОПОЛИТ ІЛАРІОН

З приводу 1000-ліття хрищення Русі-України ми згадуємо також про нашу велику княгиню Ольгу, дружину князя Ігоря, яка по смерти свого чоловіка, від імені малолітнього сина Святослава, володіла Україною в рр. 945-957 і, мабуть вже у 955 році охрестилася, приймаючи християнське ім'я Олени. Вона намагалася виховати свого сина в християнській релігії. І хоч Святослав залишився поганином, то він до християн ставився толерантно, а християнська громада в Києві за володіння Ольги значно поширилася. Вона також виховала свого внука Володимира в християнській релігії. Володимир теж спершу був поганином, але мав вже дещо приготований ґрунт для офіційного прийняття християнства.

Змагання княгині Ольги защепити християнство в Україні Церква оцінила дуже високо, визнавши її святою.

Без сумніву, що найбільші заслуги для нашого християнства має Володимир Великий, син князя Святослава, що 988 року офіційно охрестив Русь-Україну і поклав перші тверді основи під християнство у своїй великій державі.

Неменші заслуги для нашого християнства має його син Ярослав Мудрий (978-1054), що був справжнім „сівачем християнства" в Україні.

Обидва ці князі — це велетні нашої історії, справжні імператори великої княжої української держави. Про них багато вже написано, багато про них знаємо, але ще треба більше про них писати і більше про них знати, бо вони практично показали, як треба будувати державу.

Одначе, згадуючи 1000-ліття нашого християнства, ми ніяк не можемо не згадати, хоч дуже коротко, про Митрополита Іларіона, першого українця на митрополичому престолі в Києві. Перед ним був митрополитом грек Теопемпт (1036-1051), який хотів узалежнити нашу Церкву від візантійського патріярха, чого дуже бажали собі наші князі, а особливо Ярослав Мудрий. Митрополит Іларіон був іншої думки, він зрозумів інтенцію наших князів і про це буде мова у цій статті.

•
• •

З історії нашої Церкви знаємо, що християнство в старій Русі-Україні мало свої властивості, яких не мали інші християнські Церкви.

Християнство в Україні оперлося на праджерелах християнства, на Євангелії. Воно не було предметом торговлі між Церквою і світською владою, що було в інших державах і Церквах.

Бог є творцем не тільки першої людини, але й поодиноких народів, — твердили наші предки, — і перед Богом всі люди та всі народи є рівні. Цю засаду прийняли наші великі князі Володимир і Ярослав Мудрий. Вони створили таку могутню державу, що вона могла цю засаду українського християнства легко обборонити. А боронити її було від впливів візантійського християнства, яке було залежне від візантійського цісаря і візантійського патріярха.

Речником і першим ідеологом українського християнства став Іларіон, двірський духовник, проповідник і визначний письменник того часу. Він звернув увагу на національно-церковний патріотизм українського християнства, що виклав у своєму творі п. н. „Слово о законі і Благодаті — похвала кагану нашому Володимиру", в якому викладено ідеологію первісного українського християнства. „Слово" це було виголошене публічно в Десятинній церкві, над гробом князя Володимира Великого, в присутності князя Ярослава Мудрого і його жінки Інгегерди-Ірини, мабуть у 1043 році, тобто в році вибуху війни України з Візантією.

По короткому біблійному вступі, Іларіон підкреслює, що в новітньому житті всі народи перед Богом рівні. Різниця тільки в тому, що одні народи були покликані до Христової Церкви раніше, другі — пізніше. Величає Римська країна Петра і Павла через яких вони повірили в Христа. Азія і Ефет величають Івана Богослава Індія Тому, Єгипет — Марка, бо всі ці країни і народи почитають і величають кожний свого вчителя, що навчив їх правовірної віри. Віддаймо і ми похвалу нашому каганові (каган — це володар, рівнозначний титул візантійському цісареві — прим. А. К.) нашої землі Володимирові, внукові Ігоря старого, синові славного князя Святослава, який мужеством і хоробрістю був відомий у многих країнах і через його побіди та силу його нині згадують і славлять...

Далі Іларіон каже, що „навернення" Володимира є твором Божої ласки та його власне шукання правди, а увірувавши, Володимир сам навернув свій нарід і всі його послухали та прийшли до віри в правдивого Бога.

І тому на диво, що за цю його власну патріотичну концепцію українського християнства, князь Ярослав Мудрий поставив його кандидатом на київський митрополичий престіл. На ці часи це було майже революційний крок, бо після першого Митрополита грека Теопемпта, на бажання князя, без згоди візантійського патріярха та візантійського цісаря, собор єпископів обрав своїм Митрополитом українця Іларіона.

Яка була реакція Візантії, зокрема візантійського патріярха, в історії не маємо ніякої джерельної згадки. Знаємо тільки, що Іларіон, як твердить проф. М. Чубатий, пережив князя Ярослава Мудрого, який помер у лютому 1054 року, всього кілька місяців перед розколом Вселенської Церкви. Правдоподібно, якщо б Ярослав Мудрий прожив ще кілька років довше, маючи такого Митрополита як Іларіон, Українська Церква була б іншою, як вона стала пізніше.

Не спиняючись над історією відносин між Вселенською Церквою і поодинокими дежавами того часу, ані над питанням, яке становище зайняв би наш князь Ярослав, якщо б довше прожив, зате спинимося коротко над тими засадами нашого християнства, що їх проповідував Митрополит Іларіон.

•
• •

Проф. М. Чубатий у своїй „Історії християнства на Русі-Україні" стверджує, що за словами Митрополита Іларіона, першою основою християнства в Україні є віра, що ласка Божа є основним чинником спасення одиниці та поодиноких народів.

Ця засада, поставлена Митрополитом Іларіоном, має велике соціяльне значення, бо він ставить перед Богом не тільки одиницю, людину, але цілі народи, а ці народи із своїми правними представниками, відповідальні за те, чи вони Божу ласку належно використали на розбудову Царства Божого на землі. Це дуже глибока і патріотична засада, яку варто мати на увазі і сьогодні.

Другою важною засадою Київського християнства було віра, що перед Богом всі народи рівні, як у ласкавого батька всі діти. І тому нема народів ліпших і гірших, ані „вибраних", як маємо в Старому Завіті з жидівським народом, що створило непотрібну проблему в релігійному житті досьогодні.

Ця друга засада різниться від візантійського християнства, а пізніше і від московського тим, що ніхто не має права приписувати собі ролю „Другого", чи „Третього" Риму і виявляти охоту керувати цілим християнським світом.

Третьою важною засадою українського християнства було те, що все християнське життя, одиниці та народів, мусить спертися на виконанні євангельських правд.

Вони є абсолютні і не допускають ніяких вийнятків, ані компромісів. Їх приписам підлягає так само добрий жебрак, як і великий князь київський. І ніякий володар будь-якої держави не може стояти понад правдами Євангелія та оправдувати своє нехристиянське поступовання інтересами держави. Цієї засади не визнавала Візантія, не визнавали деякі західньоевропейські держави, а вже зовсім

(Закінчення на ст. 6-ій)

Український Страдіварій

Ірина і Зенон Петеші

У недільному виданні „Ню Йорк Таймсу" з 14-го травня ц.р., на першій сторінці появилася велика ілюстрована стаття про відшукання вкраденої 51 рік тому скрипки легендарного майстра скрипок Антонія Страдіварія. Скрипка, одна з найкращих у світі, належала до славного скрипаля Бронислава Губермана. Вона пропала з гардероби театру Карнеґі Голл після концерту Б. Губермана. Скрипку зробив Страдіварій у 1713 році, вона була забезпечена на асекурацію у висоті 30,000 долярів. Розшуки, які вів власник скрипки, — він помер 1947 року, — як і розшуки забезпеченевої компанії не мали успіху. Щойно в 1985 році, вмираючи, Юліян Альтман, колишній перший скрипаль Національної Симфонічної Оркестри у Вашінґтоні, а згодом музика нюйоркських ресторанів, виявив своїй дружині справжню вартість „своєї" скрипки — вкраденого Страдіварія. Дружина цього музиканта віддала скрипку забезпеченевій установі, яка встановила її вартість на круглий мільйон долярів. Покійний твердив, що купив скрипку п'ятдесят років тому у злодія, що її вкрав за сто долярів.

Ця подія дала нагоду ще і ще раз славити найкращого в історії скрипника — майстра, італійця Страдіварія, 250-річчя смерти якого буде незабаром відмічене окремим фестивалем у його рідній Кремоні. На фестивалі головною атракцією буде знайдена скрипка.

Ця незвичайна подія дала привід надрукувати статтю не лише „Ню Йорк Таймсові", але й оце мені. Користаючи з актуалізації справи скрипки та її найкращого майстра, бажаю поінформувати нашу громаду про маловідому досі людину, яку з правом можна уважати українським Страдіварієм. Це приходить мені тим легше, що не так то давно, в листопаді 1984 року, найбільший у світі британський журнал, присвячений скрипці і її майстрам, під назвою „Страд", який має своє окреме американське видання й виходить щомісяця на 92 сторінках, присвятив „Українському Страдіваріеві" велику статтю одного з двох своїх редакторів і видавців Джека Лівоя-Лоріюса. Його стаття зветься „Гарна, як образ. Зенон Петеш і „Ґефілл" Страд(іваріюс)". Понад наголовком статті подана знімка чудової скрипки роботи нашого земляка на взір найславнішої скрипки Страдіварія, а в тексті поміщено ще дві деталі його вдалого твору.

Зенон Володимир Петеш, син гірської Бойківщини, народився 2-го червня 1906 року в містечку Болехів. Його батько Йосиф, одружений з Марією Соболь, був урядовцем місцевої саліни й водночас скрипалем і членом місцевої оркестри. Батько навчив сина вже змалку грати на скрипці й виробив у нього не лише музикальність, але й нахил до сприймання музичних інструментів, зокрема скрипки, як живих організмів, приятелів і виховників людини. Малий Зенон, наче Франковий малий Мирон, хоч і жив серед великої громади своїх ровесників, проте мав свій окремий світ, свою святая святих, центром якої була скрипка. Бажаючи пізнати її в усіх деталях, ззовні й внутрі, він розібрав без відома батька його скрипку, й треба було чимало труду й зручности, щоб скрипку скласти до ладу.

Закінчивши народну школу в Болехові, Зенон Петеш став учнем клясичної гімназії в Стрию, де співав в учнівському хорі, а згодом став його диригентом. Стрий мав свою музичну традицію, гарний хор, непоганий театр, філію львівського Музичного Інституту ім. Лисенка довший час під керівництвом композитора й музиколога, учня Василя Барвінського, Зіновія Лиська. В Стрию розвинулася музикальність Зенона Петеша й прив'язання до ним вибраного інструменту — скрипки. Після закінчення гімназії й обов'язкової військової служби, З. Петеш став перед дилемою — розпочати вищі студії, чи віддатися вцілості-скрипці. Вибрав він, зовсім логічно, — скрипку.

Розпочалися довгі роки вивчання цього невеликого інструменту. Розвідавши, що у Варшаві живе й працює славний український майстер скрипок Дмитро Дідченко Задунайський, скрипки якого здобули чималу популярність, він вступив до цього майстра в науку. Автор згаданої статті про Петеша, Джек Лівоя-Лоріюс, підмічує, що Дідченко був здебільша самоучком, але його скрипки були дуже добрі. У Дідченка Петеш провів роки 1927-1937 як учень, а згодом, як партнер, і коли Дідченко в 1941 році перебрався до Німеччини, а потім до ЗСА, учень, ставши майстром, перебрав його варстат і творчу працю. Перед самим варшавським повстанням в 1944 році Петеш переїхав до Німеччини, спершу до Ґрацу, в Маркнойкірхен, Нюрнберґ й Міттенвальд, звідки виїхав у 1949 році до Америки. Працював він у Філядельфії у фірмі „В. Меннінґ і Син", а рік пізніше напостійно осів у Чикаґо. Тут працював у відомій фірмі виробу скрипок „В. Луіс і Син", а з 1968 року — в підприємстві „Кеннет Воррен і Син", де був форманом. Пішовши на пенсію, він все таки по п'ятницях вступає до майстерні як мистець і дорадник.

Працюючи для фірм, Зенон Петеш у міру часу працював також самостійно. Скрипки, які виходили з-під його рук, чи то в згаданих майстернях, чи під його іменем, здобули велике признання. Зайнятий він наглядом над продукцією нових скрипок та над реставрацією старих і пошкоджених, тому в нього залишалося небагато часу на власну самостійну продукцію. За інформаціями автора статті, Петеш виконав лише 54 власні скрипки, дві віолі й одне чельо. Всі вони пішли в широкий світ, крім однієї скрипки, яка і лягла в основу статті про нього. Є це копія, — чи радше самостійна праця, — сперта на елементах робіт майстра Страдіварія, особливо його „Ґрефулі". Джек Лівоя-Лоріюс уважає цю працю Петеша найкращою й підмічує, що є багато оферт на неї, але Петеш не бажає її продати за ніяку ціну.

Ця скрипка виконана із брусів сторічного дому та кленового сімдесятилітнього дерева. Вона вимагала пильного вивчання творів Страдіварія і, щоб її зробити, тривало понад три місяці. Йдучи за прикладом славетного майстра, Петеш впровадив у свою скрипку деякі нові елементи, зокрема клеїв частини, згідно із власною формулою. Цю формулу схвалює автор статті, даючи їй повне признання. Особливо Джек Лівоя-Лоріюс підкреслює „знамениту чутливість і глибоку, зрілу звучність скрипок Петеша, більшість із яких є у посіданні славних скрипалів, концертмайстрів і педагогів". Ледве чи можна здобути кращу оцінку, ще й до того в такому престижевому професійному журналі й від його досвідченого редактора.

Треба радіти успіхом цього нашого мистця і, до того, — у такій рідкій ділянці. Слід радіти і, ґратулюючи йому, бажати нових успіхів. У випадку Зенона Петеша це тим більше потрібне й приємне, що він і його дружина Юлія Ірина є активними й жертвенними громадянами, які свої прибутки щедрою рукою дають своїй громаді, щоб і їй запевнити успіхи.

Ще не відомо ширшій українській громаді, що подружжя Петешів утворили при Науковому Товаристві ім. Шевченка стотисячний стипендійний фонд для допомоги студентам музики, зокрема студентам гри на скрипці й на інших смичкових інструментах, із особливим узглядненням української музики й музичної культури. До діяльности Фонду належатимуть також наукові досліди української музики й публікація їх здобутків, конкурси на нові музичні твори, виставки музичної літератури й інше.

За цей громадський подвиг маестрові Петешеві й його дружині належить загальна громадська подяка й пошана. Казали колись при таких оказіях синевідські бойки: „Аби на камені родилися такі люде!"

Повторім це й ми.

Ярослав Падох

В. Білика переобрано секретарем 170-го Відділу УНСоюзу

Джерзі Сити. Н. Дж. — Члени 170-го Відділу УНСоюзу, Товариства Українська Січ, зібрані в місцевому УНДомі на річних зборах, переобрали одноголосно секретарем цього Відділу Володимира Білика, висловивши йому та цілому урядові признання за добре виконану працю у звітовому році. До складу відділового уряду ввійшли: Осип Зубрицький — предсідник, Степан Микитюк — заступник, Володимир Білик — секретар, Галина Білик — заступниця секретаря, Галина Гаврилюк — касир, Олександер Благітка — заступник касира, та Степан Максимчук, Стефанія Маціх і Теодор Кахнич — члени Контрольної комісії.

Збори відкрив Осип Зубрицький. Він привітав учасників нарад та зарядив однохвилинну мовчанку для вшанування померлих у звітовому році членів Відділу. Опісля на предсідника зборів вибрано Степана Максимчука, а на секретаря Галину Гаврилюк. Протокол попередніх річних зборів відчитала Галина Гаврилюк і цей протокол прийнято без змін. Звітування започаткував предсідник Осип Зубрицький короткими інформаціями про свою працю та співпрацю зі секретарем Відділу. Секретар Володимир Білик подав у своєму звіті, що у 1986 році придбано дев'ять нових членів (О. Благітка — шістьох та В. Білик — трьох), але в тому самому часі Відділ утратив 20 членів. На 31-го грудня 1986 року стан членів був 295. Зібрані вкладки від членів на суму 17,018.85 дол. вплачено Головній Канцелярії; в касі Відділу з кінцем звітового року було 4,193.84 дол. Секретар В. Білик зокрема звітував про участь Відділу в праці Округи УНСоюзу, вкінці подякувавши всім членам відділового уряду за гарну співпрацю. Касир Відділу Галина Гаврилюк звітувала про ведення касової книги та про свою співпрацю зі секретарем і предсідником Відділу, як теж іншими членами уряду. Голова Контрольної комісії Степан Максимчук ствердив точне і зразкове ведення справ Відділу та запропонував уділити уступаючому урядові абсолюторію із признанням за віддану працю. Вслід за цим збори переобрали одноголосно цей самий склад відділового уряду на 1987 рік.

Головний секретар Володимир Сохан привітав учасників зборів від Головного Екзекутивного Комітету УНСоюзу та висловив признання урядові Відділу, а зокрема його секретареві Володимирові Біликові. Опісля він коротко поінформував про всі ділянки праці УНСоюзу, про оборону українського імени та про пляни впровадження нових грамот і нових кляс забезпечення.

На поставлені запити дав В. Сохан обширні відповіді та вияснення. Секретар Відділу Володимир Білик звернув увагу на дуже корисні для членів нові грамоти з онаразовими вкладками і закликав членів допомогти йому у приєднуванні нових членів, які можуть тепер набути такі дешеві нові грамоти.

Збори закрив предсідник Степан Максимчук, після чого предсідник Відділу запросив всіх учасників нарад на перекуску, що її приготовили Галина Білик і Галина Гаврилюк. При смачній перекусці ще довго велись розмови про УНСоюз та про справи, які турбують українську громаду у зв'язку з очорнюванням українського імени тут, у вільному світі, та у зв'язку з переслідуванням українського народу і його русифікацією там, на рідних землях.

М. Шеремету переобрано секретарем 70-го Відділу УНСоюзу

Джерзі Сити. Н. Дж. — Члени 70-го Відділу УНСоюзу, Товариства Поступовий Клюб, зібрані в місцевому УНДомі на річних зборах, переобрали одноголосно секретарем Відділу Миколу Шеремету, висловлюючи йому признання за виконану працю у звітовому році. До складу відділового уряду разом з ним були обрані: Степан Білик — предсідник, Петруся Коваль — заступниця предсідника, Марійка Рут — касир, та Михайло Пилипчак і Дмитро Тхір — члени Контрольної комісії.

Збори відкрив і ними проводив предсідник Відділу С. Білик. Він привітав учасників нарад, а зокрема головного секретаря Володимира Сохана, та зарядив однохвилинну мовчанку для вшанування померлих у звітовому році членів Відділу.

Докладний звіт із праці Відділу злав його секретар М. Шеремета, який приєднав у 1986 році 11 нових членів. В тому часі Відділ втратив дев'ять членів, так що закінчено рік з прибутком двох членів. Стан членів з кінцем року виносив 222 членів. Секретар зібрав понад 15,000 дол. вкладок і вплатив повну суму належних вкладок Головній Канцелярії. З кінцем 1986 року Відділ мав у боргових зобов'язаннях УНСоюзу 7,000 дол. та 1,227.74 дол. на конті в кредитівці. Короткі звіти склали інші урядовці Відділу; після них звітував член Контрольної комісії Дмитро Тхір, який ствердив точне діловодство Відділу та запропонував уділити відділовому урядові абсолюторію із признанням за добре виконану працю, зокрема взірцеву працю секретаря Відділу Миколи Шеремети. На внесок Дмитра Тхора переобрано одноголосно цей самий склад уряду на 1987 рік.

Головний секретар Володимир Сохан привітав членів 70-го Відділу від Головного Екзекутивного Комітету і висловив признання урядовцям Відділу, а зокрема секретареві Миколі Шереметі за віддану та успішну працю у 1986 році. Він теж коротко представив широку діяльність УНСоюзу у всіх ділянках його праці, присвятивши особливу увагу у своєму слові активності УНСоюзу в обороні українського імени і в допомозі українському народові у його змаганнях до волі.

Після короткого обговорення плянів Відділу на 1987 рік предсідник закрив збори, а учасники нарад ще залишилися на смачну перекуску, в часі якої ще довго вели розмови про союзові та громадські справи.

С. Островський переобраний секретарем 270-го Відділу УНСоюзу

Джерзі Сити, Н. Дж. — На річних зборах 270-го Відділу, Братства св. Івана Хрестителя, які відбулися в місцевому УНДомі, члени одноголосно перевибрали секретаря Степана Островського та цілий уряд цього Відділу на 1987 рік.

Збори відкрила та ними проводила предсідниця Відділу Анна Струк. Вона привітала учасників, провела спільну молитву та зарядила однохвилинну мовчанку для вшанування покійних членів. Короткі звіти склали: Анна Струк — предсідниця Відділу, Ольга Островська — касир, та Степан Островський — секретар, який поінформував, що він приєднав у 1986 році п'ять нових членів та що стан з кінцем 1986 року виносив 158 членів. Степан Островський подав теж, що Відділ зібрав та переслав до Головної Канцелярії суму 6,242.72 дол. вкладок та що у відділовій касі сальдо з кінця року виносило 859.89 дол. Після звіту голови Контрольної комісії Володимира Карого, члени однозгідно голосували за уділенням урядові абсолюторії, і вслід за цим перевибрали на 1987 рік уряд Відділу в такому самому складі, як і раніше, він бо успішно працював і в році 1986.

Головний секретар Володимир Сохан привітав учасників нарад від Головного Екзекутивного Комітету та склав в його імені подяку урядовцям Відділу, а зокрема С. Островському за віддану працю для УНСоюзу та членів. Опісля він коротко поінформував про широку діяльність УНСоюзу та про нові кляси забезпечення, що їх введено, і про корисність цих нових грамот забезпечення.

Молитвою закінчено наради цих зборів, після чого предсідниця Відділу, Анна Струк запросила всіх до спільної перекуски, що її приготовили Ольга Островська та Анна Струк.

Відмічування 100-ліття від народження Леся Курбаса

Ню Йорк (Л.О.). — Першого дня, під час 8-ої Конференції Української дослідньої програми при Іллінойськім університеті в Урбана, 22-го червня, в 1-ій год. по полудні, відбулася наукова сесія, присвячена визначному українському режисерові, акторові та перекладачеві — Лесеві Курбасові.

Сесію відкрила д-р Лариса Онишкевич (з Прінстонського Дослідного форуму) з такими доповідями в програмі: 1. Ранні праці Курбаса в Мистецькому Об'єднанні „Березіль" — мгр Вірляна Ткач (режисер „ЛяМама", Ню Йорк); 2. Німецький експресіонізм та Курбаса „Джіммі Гіґґінс" — проф. Романа Багрій-Пікулик (Йорк університет); 3. Найкращі вистави Курбаса у харківському „Березолі" — проф. Валеріян Ревуцький (Університет Британської Колюмбії); 4. Курбас і Корнійчук — два театри на перехресті театральної естетики, — проф. Роман Тимчишин (Іллінойський університет).

З рамени УВАН і НТШ 3-го жовтня 1987 р. в Ню Йорку, в Українському Інституті Америки, відбудеться День Курбаса. До програми входитиме: наукова конференція, виставки із постановок Леся Курбаса та найновіших видань про Курбаса, і дві п'єси в постановці Українського авангардного театру з Торонто. У науковій конференції доповідатимуть: Вірляна Ткач, Романа Багрій-Пікулик, Валеріян Ревуцький, Ігор Цішкевич та Григор Лужницький. За інформаціями про програми обох святкувань можна звертатись до організатора, Лариси Онишкевич.

Українська книгарня та її 57-ий каталог

Українська книгарня в Едмонтоні — найстарша у світі, а також найбільша на нашому континенті. Заснована вона 1910 року братами Фербелями, тоді на вулиці Кіністіно, ч.326 (тепер вулиці 96-та вулиця). Книгарня існує без перерви уже 77 років. Тисячі книжок, виданих у Канаді, Америці, Австралії, а також тих, що прибували і прибувають з Европи, зокрема з України, перейшло через руки книгопровадців трьох поколінь. Завідує книгарнею Богдан Мельничук, одружений із Фербеївною, а допомагають йому і дружина і дочки, і два постійні працівники. Крім українських книжок з усього світу, можна придбати в книгарні також керамічні та інші мистецькі вироби, українські вишивки, писанки тощо. Зразково упорядковані видання стоять на полицях — дуже легко і швидко можна відшукати потрібну книжку.

Цього року вийшов у світ 57-ий каталог Української книгарні в Едмонтоні (10215-97-ма вулиця). Складається він із 200 сторінок великого обсягу. Надруковано його найсучаснішими засобами — на компютері. Друк чіткий, сторінки охайно оправлені. Та найбільшої похвали заслуговує упорядкованість каталогу. Крім розділів „Поезія", „Проза", „Драматургія" тощо, є окремі галузеві розділи — „Шевченкіяна", „Франкіяна", „Альманахи", „Словники", „Мистецькі видання", „Історичні видання", „Ноти" — разом 180 розділів! Оскільки кожна книжка в певному розділі стоїть за абеткою її автора, будь-яке видання легко відшукати.

Крім практичного вжитку, 57-ий каталог книжок може виконувати ролю бібліографії наявної україніки у вільному світі. Багато бібліотек, науковців, викладачів, студентів, учнів і звичайних читачів часто замовляють потрібні видання. Ці замовлення полагоджується відразу, часто того самого дня, коли вони приходять з усього світу. Українську книгарню в Едмонтоні треба відзначити Шевченківською Золотою Медалею за віддану службу українській нації протягом 77-ти років. Фундація ім. Тараса Шевченка у Вінніпеґу має взяти до уваги це моє побажання, бо буваю в книгарні щотижня, якщо не частіше, і добре ознайомлений із її працею.

Яр Славутич

Міжнародна біржа писанок у Мюнхені

Від 9-го до 12-го квітня ц.р. відбулась у Мюнхені в готелі Реґіна традиційна міжнародна біржа писанок, у якій взяли участь 104 мистці із Швайцарії, Голляндії, Польщі, Чехо-Словаччини, Австрії, Франції, Америки, Індії, Східньої Німеччини. Біржу аранжували відомі в Баварії любителі й колекціонери писанок, Мартіна і Ганс-Дітер із Мурнау.

Подібна виставка відбулась від 2-го до 4-го квітня у швайцарському Берні із 70-ма учасниками, між ними була вже традиційно заступлена мисткиня українка Галина Гриценко-Вінтоняк з Мюнхену, писанки якої втішаються від років спеціяльною популярністю. Кожний учасник біржі зобов'язаний привезти зі собою щонайменше 60 власних писанок, так що глядачі могли побачити понад 6,000 експонатів. Звідомлення преси оцінюють число відвідувачів на до шести з половиною тисяч, ціни продажі вагалися між кількома марками до кількох тисяч, відповідно до матеріялу і якости виконання. Завдяки багатому сортментові колекціонери мали змогу поповнити свої збірки.

Величина писанок була різноманітна: від голубиного яєчка почерез курячі, качачі й індичі, аж до струсиних і були теж писанки з дерева, порцеляни і скла. Писанки були розмальовані тушшю, олійними і водними фарбами, а також технікою „батік", при помочі воску. Є ще й інша техніка: шкаралущу яєчка вигладжується їдкими кислотами і формується на ній орнаменти, або, покривши поверхню желятиною, втикається в неї різнокольорові пацьорки і перлямутр, уформовуючи їх у відповідні узори. Дехто відтворює портрети, карикатури, краєвиди міст і природи, звірята, квіти, мотиви казок тощо. Тут фантазія мистців необмежена, хоч звичайно пов'язана із країною їхнього походження. Безумовно дуже кропітлива робота, яка вимагає крім мистецької руки і смаку, ще й багато терпеливости.

Галина Вінтоняк і цього року може почванитися успіхом: біля її стенду товпилися глядачі, подивляючи її писанки майже усіх областей України, при чому пані Галя демонструвала свою роботу, чого на жаль багато учасників не робили. Уважаємо, що показ розписування є для глядача доказом, що власник стенду є дійсно мистцем, а не тільки продавцем. Крім писанок пані Галина продавала також картки із відбитими писанками, виданими її чоловіком, власником відомого і заслуженого видавництва „Дніпрова Хвиля".

Крім Т. Гриценко-Вінтоняк було для нас милою несподіванкою привітати ще одного українського мистця, а саме Михайла Підсадного з Мюлюз у Франції. Теж і біля його стенду товпилися глядачі, подивляючи українські писанки, які, як чулося від багатьох, є найкращими з усіх. Писанки М. Підсадного відзначаються педантичністю дрібно виконаних узорів та гармонійно дібраними барвами, а за струсине яйце, майстерно розмальоване гуцульськими узорами, пропонував йому один колекціонер 1500 марок! Стенд М. Підсадного був удекорований іконою та чудовими вишивками, які він, згідно з його інформацією, сам виконує, що є рідкістю серед чоловіків.

Організатори виставок видають люксусові каталоги з біографічними даними експонента та репрезентований ним стиль. Участь у виставках наших мистців є першорядною пропаґандою нашого мистецтва перед чужинцями і за цю їхню активність належить їм заслужене признання і подяка.

Наш допис хочемо доповнити інформацією для шановних читачів, що відома меценатка писанкового мистецтва із швайцарського Берну, пані Гаупт-Баталія, перевидала у 1975 році четвертим накладом німецькою мовою книжку Іванни і Льорети Луців та Анни Кміт, що появилася в англійському оригіналі в Міннеаполіс (ЗСА), під заголовком „Чарівні яйця — українські писанки і як їх прикрашувати". Друга книжка тих самих авторок, до яких долучилася ще Люба Перчишин, під заголовком „Мистецтво яєчок із України — традиція, символіка, взори і техніка", була видана знову у Берні 1981 році.

Українською мовою видала книжку про писанки Одарка Онищук у Торонто 1985 року, п. з. „Символіка українських писанок". Усі ці видання можна набути в книгарні „Дніпрова Хвиля" у Мюнхені: „Dniprova Chwylia", Dachauer St. 9/11, 8000 — Munchen 13, W. Germany.

Б. Ш.

Нова зірка копаного м'яча — З. Лужняк

Спортовець З. Лужняк

Пемброк Пайнс, Фльорида. — Зенон Лужняк, який градуював із середньої школи Купер Сити, де грав у дружині копаного м'яча, дістав повну спортову стипендію на студії у Вейк Форест університет у Північній Кароляйні. Зенон був найкращим грачем копаного м'яча на протязі трьох років підряд у своїй школі. В роках 1984-87 він був теж на списку найкращих грачів копаного м'яча в повіті. Як найкращий грач у шкільній дружині, З. Лужняк дав 96 голів і мав 43 асисти в цих роках, чим побив усі рекорди школи, і тому він є першим грачем в історії школи Купер Сити, спортове число якого відкладене назавжди із шаною, і ніхто цього числа вживати більше не буде. В 1987 році Зенка названо „найкращим грачем року".

Як наймолодший грач у дружині „Фльоридські обранці віком нижче 23-ох років", З. Лужняк стрілив два голі у грі проти Американської Крайової Дружини. З. Лужняк влітку також гратиме в дружині, що братиме участь в Олімпійському Спортовому Фестивалі. Зенон Лужняк плянує студіювати спортову медицину в своєму університеті. Він є сином Любомира і Дарії Лужняків.

Вдала імпреза СФУЖО

Фінансова Комісія Світової Федерації Українських Жіночих Організацій влаштувала для громадянства і прихильників СФУЖО у неділю, 3-го травня ц.р., цікавий панель. Імпреза відбулася в Мистецькій ґалерії КУМФ, а темою було: „Проблеми української жінки сьогодні". Присутніх у переповненій залі привітала Ірина Вжесневська, фінансова референтка СФУЖО, і після вступного слова попросила пані М. Шкамбару перевести панель.

Модератор М. Шкамбара представляла доповідачок, запрошуючи їх до слова.

Першою прелеґенткою була Валентина Курилів. Її тема — „Роля жінки в Комісії громадянських прав". Учителька по фаху, В. Курилів викладає історію в канадських середніх школах. Вона — активна в Українському Оперному Товаристві і є головою підкомісії „Громадянської акції" при Комісії громадянських прав. Підкомісія „Громадської акції" повстала тоді, як створилася Комісія громадських прав. Треба було окрему групу для швидкої реакції проти знеславлювання, обвинувачування і подібних нападів на українців, головно за дії в часі Другої світової війни, і взагалі. Комісію очолила Валя Курилів, попросивши М. Шкамбару бути співголовою. Група невеличка, але виявилося, що велику працю можна зробити малою кількістю людей. Більшість праці фактично робили жінки при допомозі студентів. Вони розсилали листи та листівки нашим парляментаристам, протестуючи проти групових обвинувачень. Багато листів вислали вони в обороні чи вияснюючи несправедливі обвинувачення. Валентина Курилів поінформувала, що писати треба велику кількість листів. Щоб „лист до редакції" був видрукований у пресі, треба, щоб прийшло 40 листів на ту саму тему. До парляментаристів — один рукою писаний лист — це 1,000 однодумців. Друкований лист — заступає думки 500 осіб. Карточка — кілька соток. Прем'єр Канади Браєн Малруні дістав приблизно 10,000 карточок проти совєтських зізнань!

Щоб реагувати відразу на неправдиві статті в пресі чи радіо, підкомісія має сітку по цілій Канаді. Члени ознайомлюють канадців також з дійсним станом життя та ситуацій української громади. Недавно відбулася конференція Ради Жінок Канади, де українські жінки внесли дві резолюції: проти загальних — групових обвинувачень, та апель допомогти жертвам катастрофи в Чорнобилі. Обидві резолюції Конференція прийняла.

Другою доповідала Галина Перун-Чепесюк, по фаху адвокат, член Спілки Української Молоді (СУМ) співає в хорі молодих жінок „Веснівка". Недавно хор „Веснівка" відвідав українські поселення Південної Америки з концертами. Хористки побачили, в якій біді живуть їхні сестри та брати, і, повернувшись до Торонто, організували допомогу, спонзоруючи навіть молодим людям науку в середніх та вищих школах. Галя Перун-Чепесюк заявила, що треба мати ціль; що навіть тоді, як немає часу, але є мета, то можеш реалізувати певні речі; є ентузіязм є праця, дарма, що тепер. є доба „the Me generation" — доба еґоїзму молодих людей. Молода професіоналістка хоче в українській громаді працювати, якщо має конкретну ціль і бачить важливість такої праці. Галя Перун підкреслила, що молоді професіоналістки мають контакти в канадському суспільстві і їм легше нав'язати зв'язки в професійному та міжнародному світі. На її думку, наші жіночі товариства повинні більше цікавитися універсальними, всеканадськими питаннями, тоді праця наших жінок буде більш зрозумілою канадському урядові та неукраїнським установам. Що правда молодій жінці трудно працювати професійно, старатися у своїй професії йти вперед і мати родину, виховувати дітей. Чи залишиться час для громадської праці в такої жінки — це справа дуже індивідуальна.

Оксана Винницька мала третю доповідь. Вона — наймолодша віком, навчає української мови в цілоденній українській та суботній школах і працює над осягненням докторату з української мови. Вона активна пластунка-виховниця. Оксана твердить, що українство дитини залежить від хати. Дім надає тон, дім дає приклад. Школа може поглибити, але родина і дім мусять дати дитині українську душу. Учителі, якщо хочуть такі українські почуття та знання у дитини поглибити, мусять самі вірити в потребу українства. Оксана Винницька каже, що відразу відчувається, в якій родині є бабуня чи дід. Вони купують дітям книжечки і разом їх читають. Очевидно, українська мова у таких дітей добра, багатша.

Після закінчення доповідей відбулася жвава дискусія, головною темою якої було, як зацікавити молодих людей громадською працею, що є проблемою сучасного суспільства взагалі. Модератор М. Шкамбара в короткому слові підсумувала думку прелеґенток та дискутантів.

На закінчення програми д-р Марія Квітковська, голова СФУЖО, розказала присутнім про діяльність і перспективи СФУЖО. Про нашу участь на світовому форумі, от як наприклад „Світовий Рух Матерів" мав недавно свою світову конференцію в Парижі. Українські жінки внесли резолюцію про допомогу в Україну жертвам ядерної катастрофи в Чорнобилі. Конференція прийняла резолюцію. Д-р Марія Квітковська також поінформувала присутніх про підготовку до Конгресу СФУЖО, що відбудеться в Торонто в листопаді цього року. В Конґресі будуть брати участь представниці вільних українок всіх континентів.

Оксана Бризгун-Соколик

Святочне благословення і відкриття Крайового Собору в Оттаві

Крайовий Собор св. Івана Хрестителя в Оттаві.

Український католицький крайовий собор св. Івана Хрестителя в Оттаві був офіційно відкритий в суботу, 23-го травня ц.р., а в неділю, 24-го травня, його благословив Владика Ізидор Борецький.

Ідея побудови крайового собору в Оттаві, який має також бути пам'ятником Тисячоліття хрищення України-Руси, скристалізувалась у кінці 70-их років. Ця ідея була схвалена Українським Католицьким Конґресом в Едмонтоні в 1980 році, а три роки пізніше, під час чергового Українського Католицького Конґресу було рішено, щоб собор в Оттаві став рівночасно пам'ятником Тисячоліття хрищення України-Руси.

На заклик місцевого комітету будови собору, при підтримці всієї ієрархії Української Католицької Церкви в Канаді, вірні цілої Канади відгукнулись і допомогли місцевому будівельному комітетові зібрати фонди на побудову величавого собору, який також становитиме цікавий об'єкт-будівлю для столичного міста Канади.

Для відносно малочисельної української католицької громади в Оттаві будова храму, який мав би рівночасно бути монументом української релігійної культури в столиці, була понад сили. Більшість прихожан парафії св. Івана Хрестителя — це працівники державних і приватних інституцій, можливості який є досить обмежені. Тому фінансова допомога українців католиків з інших районів, а навіть інших провінцій Канади, була не лише побажана, але необхідна.

Парох церкви св. Івана Хрестителя о. Володимир Шевчук, ЧСВВ, невпинно і енерґійно працював над сповненням цього важливого проєкту. Від самого початку його праці йому допомагав св.п. сенатор Павло Юзик, який був віддaним патроном будови цього храму-пам'ятника. На жаль, світлої пам'яті Сенатор не дочекався бути присутнім на офіційному відкритті і благословенні українського католицького Крайового Собору.

Відкриття, з символічним перетинанням чотирьох стяжок, які представляли чотири кольори національних прапорів Канади і України (червоно-білий і синьо-жовтий), відбулося в суботу по полудні, 23-го травня, з участю Архиєпископа Оттавської Архидієцезії Плюрда, єпископа Торонтонського і Східньої Канади Владики Ізидора, представника Федерального уряду С. Папроського, міністра муніципальних справ Онтарійського уряду Ґранмейтра і представника муніципального уряду альдермана Бравна, як і численної публіки. Багато вірних прибуло на це святкування з довколишніх міст Онтаріо і Квебеку.

Увечорі того ж дня в розкішній залі Національного Центру мистецтв відбувся святочний бенкет, на якому господарями були Віра Боцюрків і Волтер Білоус. Головним промовцем на бенкеті був Владика Ізидор, який віддав признання о. Шевчукові, будівельному комітетові і, особливо, Лізі Українських Католицьких Жінок за їх невтомну працю при будові храму.

Під час бенкету виступали члени ансамблю „Верховина" з Торонто, Оксана Рогатин-Макогон і Олена Глібович. Співачка Оксана

(Закінчення на стор. 6)

Відбудеться курс української народної музики і бандури

Мюнхен. — Цього літа, від 21-го до 31-го липня тут, в Українському Вільному Університеті відбудеться третій з черги академічний кобзарський курс під назвою „Порівняльний фольклор: українська народна музика і бандура". Цей курс призначений для українських студентів европейських країн, спонзорований Фундацією УВУ. Курсом будуть провадити Брайєн Черевик та Александра Кохан-Будик з Вінніпеґу, Канада.

Б. Черевик, спеціяліст українських народних інструментів, як бандура, цимбали, сопілка та традиційні ударні інструменти. Він провадить музикою і хором в семінарії св. Володимира у Вінніпеґу. Б. Черевик провадить курсами в цілій Канаді та своїми численними виступами здобув признання від Манітобської Мистецької Ради. Поза навчанням гри на бандурі, охочі студенти можуть зголошуватися на додаткові лекції гри на інших українських народних іструментах. Його асистентом буде Вівієн Осадчук, член ансамблю „Золоті струни" у Вінніпеґу, інструкторка гри на бандурі при кобзарській школі та на кобзарських курсах. Вони є членами хору ім. Олександра Кошиця, який робить турне по Европі цього літа.

А. Кохан-Будик отримала маґістерку з психології при Манітобському університеті. Вона також закінчила музичні студії і виступала як солістка хору ім. Олександра Кошиця у Вінніпеґу. Крім того вона відбула п'ять місяців студій з визначним хором ім. Верьовки в Києві. При допомозі канадської мистецької ради, Будик видала свою першу платівку „Царівна" в 1982 році. Її вклад для збереження української народної музики був визнаний Манітобською мистецькою радою, у висліді чого, вона була запрошена викладати в публічних школах у Вінніпеґу. Минулого року Будик була головним викладачем на курсі української народної музики в Ню Йорку, спонзорованому Товариством Українських Бандуристів.

До програми курси входять практичні вправи гри на бандурі та інших українських народних інструментах, інтенсивні вокальні вправи українського народного співу — хорові; для тих що зацікавлені — індивідуальні сесії. Також будуть загальні виклади про українські народні і обрядові пісні та загальні проби на вже традиційний кінцевий концерт.

За дальшими інформаціями, аплікаціями просимо звертатися до Ліди Чорної на нижче подану адресу. Обмежене число стипендій є призначене для потребуючих студентів. Кошти харчування і побуту в Українському інтернаті будуть подані при зголошенні, або можна звертатися безпосередньо до інтернату. Просимо при зголошенні подати: адресу, телефон, вік, освіту, рівень музичного знання та спеціяльне зацікавлення в українській народній музиці і, по можливості дати приїзду і виїзду з Мюнхену. Оплату за навчання покриває Фундацію УВУ. Звертатися на адресу: Ukrainian Free University Foundation, Inc. 203 Second Avenue, New York, N.Y. 10003.

Відбулись Збори Об'єднаного Комітету в Ню Йорку

В суботу, 25-го квітня ц.р., відбулись річні загальні збори Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій міста Ню Йорку, відділ УККА, в приміщенні Об'єднання Українців в Америці „Самопоміч" в Ню Йорку.

Загальні збори відкрив голова інж. Михайло Шпонтак і побажав успішних нарад чотирьом десяткам представників організацій — членів комітету, членів Управи та гостей. На пропозицію Михайла Юзеніва збори вибрали президію в такому складі: інж. Мирослав Шміґель — предсідник, Оксана Луцька — заступник, Леся Ґой — секретар. Після затвердження порядку нарад, вибору верифікаційної комісії та затвердження номінаційної комісії, мґр Теодор Воляник відчитав протокол з попередніх зборів, який було прийнято без змін.

За уступаючу управу звітували: Стефанія Рудик — секретар; Марійка Решітник — касир; мґр Теодор Воляник — імпрезовий референт; Оксана Луцька — пресова референтка та інж. М. Шпонтак — голова, який у своєму звіті представив багатогранну діяльність комітету. Комітет влаштував п'ять імпрез: 60-річчя трагічної смерти Симона Петлюри; свято Листопадового Чину; 130-річчя народження Івана Франка; свято Січневих Роковин та Шевченківський Концерт. Завдяки вдало підібраним доповідачам з різних суспільно-громадських середовищ та добрим мистецьким силам, всі імпрези відбулися на високому рівні. Фреквенція української патріотичної публіки на імпрезах була задовільна, про що свідчить збільшення готівки Об'єднаного Комітету з 1767.77 дол. на початку каденції до 2832.27 дол. при кінці господарського року, — приходи складаються тільки з вступних датків на імпрези Об'єднаного Комітету та членських датків.

Якщо мова про зовнішній видаток, то голова уступаючої управи репрезентував комітет на багатьох різних імпрезах організацій міста Ню Йорку. Голова написав ряд важливих листів до преси та до суспільно-політичних діячів проти знеславлювання українців та в справі нуклеарної катастрофи в Чорнобилі. Два листи були опубліковані — один в журналі „Лайф", і другий — в журналі „Ю. Ес. Нюз енд Ворлд Ріпорт". Інж. М. Шпонтак висловив признання всім своїм співробітникам за співпрацю протягом сімох років його головування. Українським Нюйоркським церквам і українській пресі висловив признання і вдячність за кожночасну допомогу в розголосі імпрез КОУАО, а крамницям „Арка" та „Сурма" — за їхню безкорисну допомогу в передпродажу квитків на імпрези.

Після звітування та дискусії, на пропозицію Миколи Кузика, звітодавця контрольної комісії, збори уділили абсолюторію уступаючій управі. Голова номінаційної комісії мґр Онуфрій Германюк запропонував листу членів нової управи КОУАО, яку збори затвердили.

Управу очолив мґр Ігор Длябога; заступниками є мґр Онуфрій Германюк, д-р Петро Ґой, д-р Юрій Волинець і мґр Василь Сосяк. Секретар — Стефанія Рудик; англомовний секретар — Микола Грицковян мол.; касир — Марійка Решітник; референтура УНФ: Корнель Василик, Лев Пришляк, Василь Расяк, Мирон Залінський, Іван Макар, Михайло Білейчук. Микола Ходоба і Василь Наум; фінансова референтура: Михайло Юзенів, Тиміш Шевчук і Іван Пуйо; організаційна референтура: Стефан Боднар, Петро Гарайда та Юрко Костів; зовнішні зв'язки — Богдан Гаргай; імпрезова референтура: Іван Вітюк, Тарас Гірняк, Володимир Костик і Василь Маґаль. Контрольна комісія: інж. Михайло Шпонтак, Микола Хоманчук, Микола Кузик, мґр Ярослав Дацків і Григорій Цебрій. Товариський суд: д-р Аскольд Лозинський, Богдан Качор і Володимир Костик; вільні члени: мґр Теодор Воляник, Оксана Луцька, Леся Ґой, Федір Щеснюк, ред. Володимир Левенець, Михайло Фурда й Олена Гентіш.

Присутній

Вшанували св.п. ген. П. Григоренка

Заходами Громадського комітету відбувся у Мюнхені, Німеччина, в суботу, 4-го квітня ц.р., поминальний Вечір, присвячений світлій пам'яті ген. Петра Григоренка довголітнього захисника прав людини в Совєтському Союзі, відомого провідного діяча, основоположника Московської і Української Гельсінських груп правозахисників, який помер у Ню Йорку 21-го лютого 1987 року і похований на Свято-Андріївському українському Православному цвинтарі у Бавнд Бруці, Н.Дж.

Соборну Панахиду у сороковий день смерти пок. генерала очолив в українському католицькому катедральному храмі Святої Покрови Преосвященний Владика Плятон Корниляк. Співслужили з Владикою о. Архипротопресвітер Палладій Дубицький, о. Евген Гарабач і о. Мирон Мольчко.

Поминальну проповідь виголосив о. Палладій, в якій зокрема наголосив патріотичну діяльність св.п. генерала Петра Григоренка, як основоположника і довголітнього провідного діяча т.зв. Гельсінського руху правозахисників в СССР, а зокрема і в Україні, і який став на захист покривджених кримських татар, як національної меншини. Нав'язуючи паралельно до діяльности Мойсея і св. апостола Павла як подвижників людської гідности, о. Палладій влучними цитатами з Франкового „Мойсея" схарактеризував психологічну і волеву настанову св.п. генерала Григоренка, який, збагнувши помилки молодости, віднайшов свою силу у вірі в Бога, а ставши на правильний життєвий шлях, виступив на захист покривджених співгромадян в ім'я суспільної справедливости і свободи, за що потрапив у конфлікт з владою і за що заплатив дорогою ціною: військовою кар'єрою, здоров'ям, ув'язненням. Вийшовши на волю, він мусів еміґрувати, однак не покинув своєї діяльности, а радше скріпив її на еміґрації своїми доповідями і статтями у вільній пресі.

Святочна частина поминального Вечора відбулася в парафіяльній залі, яку прикрашував, на сценічному чорному тлі, портрет покійного генерала, а під ним, у вазі, букет квітів. В імені Громадського комітету Поминальний Вечір відкрив мґр А. Мельник, який привітав Владику Плятона, Архипротопресвітера Палладія й Отців, президента СКВУ проф. П. Саварина з дружиною, проректора УВУ проф. В. Янева, членів Комітету і всіх присутніх. У своєму вступі мґр А. Мельник вказав, що приятелі і чисельно зібрана громада (понад 90 присутніх) в постаті пок.ген. Петра Григоренка вшановують людину, яка пірнула в боротьбу з комуністичною системою, бо в тих умовинах не було іншого вибору. Цим Вечором усі поминають і клонять голови перед людиною, що бажала для народів волі і свободи, і в тому розумінні — бажала прав і для України.

Опісля д-р А. Фіґоль відчитав Слово відомого правозахисника Леоніда Плюща з приводу смерти ген. Петра Григоренка, яке було виголошене на Жалобній академії Українського Центрального Громадського Комітету в Парижі 4-го березня 1987 року. У цьому слові була детально насвітлена діяльність Генерала в краю і на еміґрації, та накреслений життєвий шлях П. Григоренка від його молодости почерез військову кар'єру — до ранґи генерал-майора і професора військової кібернетики у Військовій Академії. В часи відлиги, за Хрущова, генерал виступив проти „культу особи", — за права людини. За це він попав у конфлікт з військовими властями і був перенесений на Далекий Схід, а потім за дальшу дисидентську діяльність потрапив до психолікарні. Генерал боровся за права виселених кримських татар повернутися на дідизну — у Крим, що скінчилося ув'язненням П. Григоренка у Ташкенті в 1969 році вже за Брежнєва. Але св.п. П. Григоренко не скорився, а оформив Московську Гельсінкську групу правозахисників, а згодом і Українську Гельсінську групу. За це був повторно ув'язнений у Черняховську спецтюрму, з якої його звільнено в 1974 році. Щоб уникнути дальшого ув'язнення, він виїхав з родиною закордон, де продовжував свою патріотичну діяльність. Він жив в трудних життєвих умовинах з дружиною Зінаїдою у Ню Йорку, в останніх роках — прикований тяжкою хворобою до ліжка.

Докладніший огляд життєвого шляху, на підставі книги-спогадів св.п. ген. П. Григоренка, накреслив мґр Гр. Панчук, який проаналізував поступові переміни в житті генерала, зокрема, як правозахисника. Генерал відходив від утопійних поглядів на комуністичну дійсність поступово; він старався дошукуватися причини невідрадної ситуації в СССР і „культу особи" в марксизмі, а потім — у працях Леніна. Після перебування у психолікарні і ув'язнення, генерал остаточно порвав з минулим і знайшов заспокоєння у релігійній настанові до дійсности.

Доповідач вказав, що хоч генерал увійшов у провідну верству комуністичної партії, він все таки не поривав тоненької нитки зв'язку з батьківщиною, з Україною. Хоч повірив в утопію, і це вможливило йому одержати військову освіту, проте Григоренко бачив велике розходження поміж пропагандою і дійсністю у самій системі. Тож, вже після війни, він старався цю дійсність улегшити, розуміючи, що винні в цій системі — самі провідники. Він виступив з осудом „культу особи", за це був усунений з Військової Академії ім. Фрунзе в Москві і перенесений в Усурійський край (на Далекий Схід).

Повернувшись до Москви в 1963 році, він виступив за відновлення т.зв. ленінізму (за демократичне керівництво в партії) і був арештований і направлений у т.зв. психолікарню, з якої вийшов в 1965 році. У нього наступили духові переміни. Він став правозахисником; виступив відкрито за додержання т.зв. Гельсінських угод щодо прав людини, створив Гельсінські групи, завданням який було „наглядати", щоб це додержання прав людини урядово впроваджувалося в життя. В 1969 році він виступив в Ташкенті в обороні прав кримських татар і за це був поновно арештований в Черняховську тюрму, з якої його звільнено перед приїздом до Москви президента Ніксона в 1974 році. Григоренко рузумів, що він попав у конфлікт зі системою, якого легко не можна розв'язати. Виїхавши закордон, він продовжував свою правозахисну діяльність, очолюючи т.зв. Гельсінський рух.

Окремі цитати із книги-споминів св.п. генерала відчитувала Галина Щепко.

Поминальний вечір закінчено тужливою піснею „Видиш, брате мій", якою всі зібрані віддали шану світлій пам'яті генерала П. Григоренка.

Б.К.

Замість квітів на могилу друга

Що раз частіше появляються сумні повідомлення про відхід у засвіти наших друзів, приятелів і громадян, з якими ми, здавалось, так недавно вийшли на чужину ще молодими, з якими з трудом будували нове життя поза межами нашої батьківщини з надією повороту у рідні сторони. Ці втрати друзів і приятелів залишають по собі не тільки жаль, але дуже часто незаповнену пустку.

Недавно, 40 днів тому, відійшов від нас сл. п. мґр Богдан Ковшевич, який належав до того покоління, що на переломі 30-их і 40-их років замаркувало свій старт в громадсько-політичному житті Західньої України. Хоч сам покійний не був голосним трибуном нового націоналістичного руху в Західній Україні, однак його друзі і однодумці шанували його, довіряли йому і розрахували на його кожночасну допомогу та підтримку.

Народився покійний 29-го вересня 1911 року у Львові у шанобливій родині львівських нотаблів, що виводила свій рід зі старого поліського боярсько-шляхетського роду Ковшевичів. Батько покійного був активним учасником визвольних змагань як старшина УГА, професором Тайного Українського університету, професором Духовної академії у Львові та автором численних і цінних праць з ділянки канонічного права та історії українсько-ватиканських зв'язків. Ковшевичі жили у Львові у власній віллі, в якій гостили видатних українських діячів. Тут відбували свої таємні зустрічі також члени українського підпілля не без згоди і відома батька покійного. У Львові покійний ходив до Головної академічної гімназії і тут закінчив правничий факультет Львівського університету, приготовляючись до адвокатської практики.

Будучи ще членом „Правничої громади" і Корпорації „Дніпро", він брав активну участь у студентському і товариському житті столиці Західньої України — Львова. Брав він також активну участь в Пласті аж до часу його розв'язання польською адміністрацією. Поновив своє пластування пізніше на чужині. Напередодні Другої світової війни він одружився з Катериною Власенко і молодому подружжю приходилося важко переживати всі „благоденствія" совєтської окупації в 1939-41 роках, про що покійний не раз згадував авторові цих рядків при спільних принагідних зустрічах в той час у Львові. Після закінчення війни, як і багато українців, Б. Ковшевич з дружиною і двома маленькими донечками виїхав „у світ за очі", щоб нарешті в 1949 році поселитися в ЗСА в місті Трентоні. Незвичний до важкої фізичної праці, а до того ще слабого здоров'я, йому приходилося в дуже важких умовах і в поті чола заробляти на прожиток і удержання сім'ї. Серед цих невідрадних умовин він не забував за свої громадські обов'язки. Як глибоко віруючий християнин-католик він був співосновником парохії і церкви св. Йосафата у Трентоні, вірний своїм політичним переконанням він був співосновником ООЧСУ, працював разом зі своєю дружиною в СУМ, брав участь в Пласті, вчителював довгі роки в школі українознавства, якийсь час очолював місцеву філію УККА.

Покійний сл. п. мґр Богдан Ковшевич був незвичайно приємною і товариською людиною, людиною широких заінтересувань, великого знання і, зокрема, високої особистої культури. Він цікавився найновішими осягами технології, світовими подіями, а в першу чергу уважно слідкував за проявами життя нашого народу на рідних землях, які він цікаво і по своєму аналізував. Хоч мав він виразно з'ясовані політичні погляди, яких дотримувався до кінця свого життя, він одночасно уважно вислуховував думку свого противника і цю думку шанував, хоч з нею не завжди погоджувався. І ще одна важлива прикмета у покійного, що політичні переконання його друзів і приятелів не мали вплаву на його співжиття з ними.

В час похоронних обрядів і тризни прощали покійного місцевий парох о. митрат д-р Василь Макух, довголітній приятель покійного Зенон Городиський, колишній член корпорації „Дніпро" мґр В. Смаль, від Пласту Ярослава Лабка, а від колишніх вихованків трентонського Пласту сотн. Роман Городиський. Учасники похоронних обрядів і тризни склали щедрі пожертви на потреби місцевої церкви, на Патріярший Фонд і на Український Музей в Ню Йорку.

Зенон Городиський

ЗУАДК на новому етапі

У суботу, 16-го травня ц.р., у власній домівці при вулиці Линдлі у Філядельфії відбулося засідання Ради Директорів Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету, що його о 10-ій год. ранком відкрив голова Олександер Білик. Після молитви приявні однохвилинною мовчанкою вшанували членів, які відійшли у вічність.

Звіт голови

Голова д-р О. Білик у загальному звіті з діяльности ЗУАДК-у підкреслив, що наша харитативна установа втішається повною моральною піддержкою українських Церков і нашого громадянства, яке кожночасно спішить з матеріяльною допомогою потребуючим українцям на поселеннях і на рідних землях. ЗУАДК — це всеукраїнська міжнародна допомогова інституція, що об'єднує 145 організацій, які гармонійно співпрацюють поміж собою, без огляду на релігійні та політичні переконання. ЗУАДК є членом Світової Ради Суспільної Служби СКВУ, а також членом Комісії для европейської еміграції в Женеві та Комісії для втікачів при Об'єднаних Націях у Відні.

У цій каденції ЗУАДК концентрував багато уваги на нуклеарній катастрофі в Чорнобилі. Він шукав і далі шукає різних міжнародних шляхів, щоб прийти з допомогою жертвам термоядерного вибуху. На ту ціль він деклярував 100,000 дол., але совєтський уряд відмовився від усякої закордонної допомоги: медичної, технічної, перевозу недужих на Захід, харчової тощо. Були надії, що Американський Червоний Хрест зуміє нав'язати контакт з чорнобильськими родинами. Виготовлено кільканадцять аплікацій зі ЗСА й Аргентини, але даремно.

ЗУАДК присвячує чимало часу втікачам з Польщі, які опинилися на Заході в Німеччині й Австрії, помагає переслідуваним і ув'язненим у СССР та українцям на поселеннях: вдовам, немічним, старшим віком, дисидентам, сиротинцям, захоронкам, інтернатам, школам, церквам, науковим, освітнім і виховним установам.

Одним із найбільших успіхів теперішньої Екзекутиви слід вважати відзискання по 10-ти місяцях інтенсивних і впертих заходів реєстрації. Заслуга в цьому д-ра Івана Скальчука, що зладив 60 різних документів для урядових чинників у Вашінгтоні. Реєстрація відкриває великі можливості перед нашою установою.

Екзекутива відбувала кожного місяця найменше одне засідання. В праці допомагали їй комісії та підкомісії. Найважчий тягар несе канцелярія під проводом директора й книговода Мирона Баранецького, з асистентом Степаном Гаврищем і керівником експедиції Василем Березюком.

Секретарі Олександер Татомир і Микола Кавка, крім своїх статутових обов'язків, мають зв'язок з різними українськими поселеннями. Д-р О. Білик і екзекутивний директор д-р І. Скальчук готовлять заклики, обіжники й ведуть урядове листування. Представником до „КАРЕ" є д-р Аскольд Лозинський і Роксоляна Потер, а до американських урядів у Вашінгтоні — д-р Богдан Футей, Степанія Вовчак, Наталія Рудий, Катерина Рудницька і Галина Козак-Левицька. Фінансові справи полагоджує д-р Богдан Гнатюк. Річну контролю проводить Контрольна комісія, а державну — IRS, Федеральна податкова служба.

На фонди ЗУАДК-у складаються: „Коляда", „Писанка", індивідуальні пожертви, посмертні записи, членські вкладки, дивіденди від цертифікатів і депозитів. В будинку ЗУАДК безкоштовно приміщуються „Самопоміч" і „Суспільна Служба Українських Ветеранів".

Екзекутива піддержує тісні контакти з нашими Церквами і громадськими організаціями, зокрема з Представництвом ЗУАДК-у в Мюнхені та з його зв'язковим у Відні. Земельний проєкт, що його створено для малоземельних і безземельних українців у Бразилії, — це дуже потрібний, корисний та далекойдучий рід допомоги. Досі на цей проєкт переслано готівкою 86,311,18 дол. і біля 680 пачок з одягом і взуттям — вартости 250,000 дол. Відбуто урядові поїздки: д-р Микола Ценко до Бразилії, Аргентини і Польщі; Михайло Ковальчин до Представництва ЗУАДК-у в Німеччині, і д-р Б. Гнатюк та проф. О. Татомир до „Світової Ради Суспільної Служби СКВУ" в Торонто, Канада.

З відзисканням реєстрації треба відвідати у Вашінгтоні бюро „Ейдженсі фор Інтернешенел Девелопмент", Бразилійську амбасаду і Державний департамент. Нашим найближчим завданням є змодернізування діловодства ЗУАДК-у за допомогою компютерської системи, оснування по більших осередках ЗСА відділів ЗУАДК-у, а по менших — підшукання зв'язків, посилення активности членів Екзекутиви, два-три рази в році редагування „Інформаційного Листка", затіснення контактів з загальноамериканськими урядовими чинниками та з іншими національними групами.

Звіти членів Екзекутиви

Черговим звітодавцем був Олександер Татомир, секретар, що протоколує засідання і виготовляє пресові повідомлення, працює у допомоговій, організаційній та пресовій комісіях, піддержує зв'язок з Південною Америкою, зокрема з Бразилією. Для більш успішної праці радить він зорганізувати найменше 10 відділів ЗУАДК-у в ЗСА та придбати з 20 зв'язкових. Досі маємо тільки два відділи: Трентон і Пітсбург та шість зв'язкових в Ню Джерзі й Пенсильванії; слід поспішити зі значнішою допомогою українському гуртожиткові при школі ім. Тараса Шевченка в Білому Борі у Польщі. Секретар складає щиру подяку нашим редакціям, особливо „Свободі" і „Америці", за безперебійне поміщування всіх матеріялів ЗУАДК-у, дякує теж працівникам канцелярії за дружню співпрацю.

Микола Кавка другий секретар, бере участь у всіх засіданнях Екзекутиви. Веде евіденцію членів, їхніх вкладок, списує протоколи із засідань допомогової комісії ЗУАДК-у і полагоджує велику частину кореспонденції, піддержує зв'язок з нашим Представництвом у Німеччині та з відпоручником у Відні, очолює архівно-документальну підкомісію. Він наголошує зразкову співпрацю секретарів, дякує проводові канцелярії за дружню допомогу.

Д-р Іван Скальчук — екзекутивний деректор, докладає старань, щоб канцелярія працювала з успіхом, допильновує, аби Допомоговий Комітет Земельного Фонду ЗУАДК-у в Бразилії діяв згідно з вимогами умови. Зладив він вичерпний еляборат про земельний проєкт, який для кращої інформації наших жертводавців невдовзі буде поміщений в українській пресі.

Інж. Методій Борецький — голова допомогової комісії, звітує, що ця комісія відбуває свої засідання перед кожними нарадами Екзекутиви, полагоджує всі прохання про допомогу та опісля зголошує їх Президії ЗУАДК-у. Комісія допомагає українцям у комуністичних і сателітних країнах, в Австрії, Західній Німеччині, Люксембурзі, Голляндії, у Південній Америці і в ЗСА. Грошових допомог уділено 46,718 дол., за поштові посилки пачок заплачено 18,769.05 дол., пачки були вартости 92,300.03 дол. Вислано допомогу вартости 157,787.05 дол. На 1987-ий рік Комісія пропонує бюджет у висоті 127,000 дол. В пляні на майбутнє береться до уваги інформативні поїздки по всіх більших осередках у ЗСА з відповідною доповіддю про Бразилію та висвітлювання озвучених прозірок інж. Іваном Бокалом.

Д-р Богдан Гнатюк — фінансовий референт, складає звіт за 1986 рік. Усіх приходів було 190,004.59 дол. На допомоги ЗУАДК видав 48,235.28 дол.; на висилку пачок — 18,769.05 дол.; на цілі, призначені жертводавцями, — 26,179.00 дол.; на адміністрацію, кошти вдержання дому, Европейське Представництво в Мюнхені та Австрії — 15,904.29 дол. Всіх розходів було 109,087.62 дол. Теперішня фінансова політика ЗУАДК-у забезпечує існування і працю нашої установи.

Ділова дискусія і важливі ухвали

В запитах і дискусії брали участь: мґр Іван Кобаса, Бронислава Скорупська, мґр Богдан Яців, д-р Петро Стерчо, д-р Іван Скальчук, Іван Крих, О. Татомир, Лев Галас, Іван Яворський, д-р Б. Гнатюк, д-р О. Білик і інж. Іван Нич. Порушено важливі справи, зв'язані з діяльністю ЗУАДК-у, його допомогові акції. Д-р І. Скальчук основніше познайомив приявних з кількістю українців у Бразилії, з їх релігійним, громадським і господарським життям. Д-р Б. Гнатюк з'ясував настанову делеґатів ЗУАДК-у на сесії Світової Ради Суспільної Служби в Торонто відносно праці і завдань Допомогового Комітету Земельного Фонду ЗУАДК-у в Бразилії. Цей Комітет запросив до співпраці представників усіх більших місцевих організацій і підчинився Центральній Репрезентації Українців Бразилії. ЗУАДК є за координацію, а не за централізацію допомог.

В заступстві голови Контрольної комісії Степанії Букшованої, звіт відчитав секретар інж. І. Нич. Комісія висловлює подяку і признання Екзекутиві ЗУАДК та урядовцям канцелярії за жертвенну працю для добра потребуючих українців у світі, а зокрема за відзискання реєстрації, — тепер ЗУАДК є державною допомоговою організацією. Стефанія Букшована закликає українське громадянство та виховні установи, щоб присилали до ЗУАДК-у всі зайві книжки для молоді на поселеннях. Закликає теж морально й фінансово допомагати „Комісії Чорнобиль" при Світовому Конгресі Вільних Українців. Рада Директорів однодушно схвалила протокол Контрольної комісії.

Після полуденка д-р М. Ценко зачитав лист Митрополита Стефана Сулика в справі ґльобальної координації допомогових акцій. Д-р Б. Гнатюк предложив на 1987 рік збільшений бюджет: приходи — 200,000 дол., а разходи і допомоги — 173,000 дол., адміністраційні видатки — 27,000 дол. Разом — 200,000 дол.

В дискусії над запропонованим бюджетом забирали голос: д-р П. Стерчо, д-р І. Скальчук, Б. Скорупська, І. Крих, О. Татомир і мґр І. Кобаса. Бюджет однодушно схвалено. Д-р М. Ценко радив призначити на будову гуртожитку в Білому Борі у Польщі додаткових 3,000 дол.

Схвалено наступні внески: мґра І. Кобаси, щоб цього літа представники ЗУАДК обов'язково відвідали Бразилію; д-ра П. Стерча про потребу постійного контакту зі Світовою Радою Суспільної Служби СКВУ в Торонто та д-ра Б. Гнатюка відносно допомоги „Комісії Чорнобиль" при СКВУ. Прелеґент коротко інформував Директорів про Пленарну Сесію СКВУ в Канаді. З огляду на вагомість 1987-88 років бюджет СКВУ піднесено до висоти 300,000 дол. Треба посилити жертвенність нашого громадянства. Наближаємося до величавих святкувань 1,000-річчя Хрищення України. Д-р Б. Гнатюк подав до відома календарець цих святкувань у Філядельфії, Пенсильванії та Вашінгтоні. В серпні цього року буде посвячений пам'ятник княгині Ользі в Бавнд Бруку, Н.Дж. Б. Скорупська суґерувала, щоб до громадських зустрічів у справі Бразилії запросити представницю Об'єднання Православних Сестрицтв в ЗСА Іванну Старощак, яка їздила до Бразилії і має багато прозірок зі своєї поїздки до Південної Америки. Мґр І. Кобаса повідомив, що у відповідь на поклик Організаційної комісії ЗУАКД-у він стає представником нашої харитативної установи на східньому побережжі ЗСА.

До перевірки тестаменту Лесюка вибрано окрему Комісію: д-р І. Скальчук, д-р Б. Гнатюк, д-р М. Ценко та інж. М. Борецький.

Голова д-р О. Білик з радістю підкреслив велику однозгідність та повну ентузіязму діловість цьогорічних нарад і о 3-ій годині по полудні молитвою закрив це будуюче засідання Ради Директорів.

Олександер Татомир

НЕ ТАКІ ІМЕНА

У підписі під знімкою, що появилася у „Свободі" з п'ятниці, 12-го червня ц.р., п. н. „61-ий Відділ СУА у Виппані жертвує на УМ", треба читати Іліяна Паславська і Тереня Ракоча. — Ред.

Нова група ґрадуантів в Етобіко

„Рідна Школа" і Курси Українознавства ім. Т. Шевченка в Етобіко, Онтаріо, щороку урочисто відзначають учнів, які з успіхом закінчили навчання матуральними іспитами.

Іспити провела іспитова комісія в складі: Василь Дідюк, Сестра Богданна, ЧСВВ, Марта Кравців-Барабаш, Люба Шиф і Маркіяна Гузар. Дипломи отримали: Петро Бетлей, Леся Скіра, Богдан Сухожак, Андріяна Татарка, Люба Токарик і Лариса Феґон.

Прощальний вечір-бенкет для ґрадуантів підготовляла комісія під проводом Богдана Татарки, що діяла при Батьківському комітеті, який дуже вдало відбувся в суботу, 9-го травня ц.р., в Українському Домі ім. Т. Шевченка на Горнер вул. в Етобіко.

Програму ґрадуаційного вечора відкрив коротким привітальним словом Богдан Татарка. Дальшу програму вечора вів мґр Іван Кошик, який знаменито вив'язався із свого завдання.

На залю під проводом директора двійками увійшли ґрадуанти зі своїми ескортами під звуки маршу оркестри і зворушливі оплески понад двох сот учасників. На обличчях ґрадуантів можна було зауважити піднесеність радісної події в їхньому житті. Це увійшла українська молодь, яка після довгої та важкої праці в навчанні „свого не цуралась", щоб у майбутньому бути активною в суспільно-громадській праці української громади.

Господар програми мґр І. Кошик представив кожного ґрадуанта і його ескорт, а присутні рясними оплесками і співом „Многая літа" ще раз їх привітали. Стіл, за яким засіли ґрадуанти, був чудово прибраний, а перед кожною з дівчат пишалася китиця троянд.

По молитві і співі „Христос Воскрес" під проводом отця-крилошанина Богдана Остаповича, пароха церкви св. Михаїла та благословенням Божих дарів розпочалася вечеря, після якої господар привітав і представив гостей головного стола, представників організацій та численну на залі молодь, що прийшла привітати своїх ровесників-випускників.

Привіти і побажання зложили: Тарас Піх, голова відділу ЛВУ (спонзор Рідної Школи); Володимир Федак, голова Осередку СУМ і Микола Кошик — від Українського Дому ім. Т. Шевченка. Всі промовці висловили велике признання за успішне закінчення Курсів Українознавства, з надією, що набуте знання буде використане для української праці. Гарним і зворушливим, а притім веселим словом попрощала ґрадуантів учениця 9-ої кляси Оксана Федак. Ґрадуантки Леся і Андріяка Татарка, прощаючись із школою, щиро й зворушено дякували своїм батькам, учителям за поміч у науці і висловлювали запевнення, що знання винесене із школи, вони використають у майбутній праці. Своїх молодших друзів й подруг, що ще залишаються в школі, закликали вони йти їхніми слідами.

Радісною подією було вручення дипломів, що довершив директор Рідної Школи і Курсів Українознавства В. Дідюк в асисті всіх учителів. Ґрадуанти також одержали з його дедикацією книжку „На Народній Ниві", 2-ий том спонзорства відділу ЛВУ. Окремою несподіванкою для ґрадуантів був привіт від Українського Народного Союзу, а при тому ще й окремі 25-долярові чеки, як подарунок з признанням за успішне закінчення українознавства. Після цього ґрадуанти під проводом Марти Кравців-Барабаш, піяністки, і Маркіяни Гузар, співачки, відспівали ґрадуаційний гимн.

В імені учителів і Батьківського комітету директор школи, ґратулюючи випускникам, побажав їм всього найкращого у їхньому дальшому житті з підкресленням не забувати ані одного слова, ані однієї теми, які вони тут вивчали. Все це було спрямоване на національну свідомість, походження, задержання своєї рідної мови, культури, традиції, віри. Ваше навчання ще не закінчене, — казав директор, — тому „Учітеся, і чужого научайтесь, свого не цурайтесь! Продовжуйте ваше знання, одержуйте такі професії, у яких побіч своїх особливих кар'єр, ви могли б добре прислужитись своєму народові, з якого ви вийшли".

Господар програми мґр І. Кошик щиро дякував усім, хто в якийнебудь спосіб причинилися до успіху цього вечора. Він сам — недавній випускник цієї школи, тепер активний сумівський виховник, добре розумів, що дала йому українська школа. Дякуючи директорові, учителям і всім, що виступали на програмі вечора, просив о. пароха Богдана Остаповича духовного опікуна школи, до кінцевого слова і молитви. „Любов до Бога і до свого народу — це найкращі Божі закони, — казав отець, — що дала наша Рідна Школа, бережіть, як зіницю ока, і йдіть з ним у життя, яке не завжди легке, але коли засади, що винесли ви з нашої Церкви і школи, будуть присвічувати у вашій дальшій праці, то шлях вашого життя буде світлий і корисний, для ваших батьків, Церкви і народу". Цитатами Шевченка, Симоненка та інших великих українців закінчив отець-парох своє слово, заінтонувавши молитву „Боже Великий, Творче Всесильний", яку відспівали всі учасники. Опісля у піднесеному настрої ґрадуанти і гості продовжували вечір забавою, під час якої випускники прощались зі своїми учителями, обіцяючи не забувати їх і їхньої для них науки.

Н. Н.

ОТРИМАЛА ДИПЛОМ МАҐІСТРА В ГАРВАРДІ

Як повідомляють з Гарвардської торговельної школи, там 11-го червня ц.р. Христина М. Проців, дочка Марії та Юрія Процівих з Ріджвуд, Н. Й., здобула ступінь маґістра в ділянці торговельної адміністрації. Х. Проців займатиме становище асистента продажу у фірмі Дженерал Миллс у Міннеаполісі, Мінн.

Христина Проців є членом 200-го Відділу УНС.

ТАБІР СПОРТОВОЇ ШКОЛИ „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ"

Глен Спей, Н.Й. — Спортова Школа УСВТ „Чорноморська Січ" матиме табір у днях від 26-го липня до 22-го серпня, ц.р., тут, на оселі Українського Братського Союзу „Верховина". Табір є для дітей у віці від шести до 16-ти років. У програмі табору є: копаний м'яч, відбиванка, теніс і плавання. Опікуни і тренери табору — фахівці і досвідчені спортовці. За дальшими інформаціями та аплікаціями слід звертатися на адресу: Ukrainian Sitch Sport School, 680 Sanford Ave., Newark, NJ 07106.

Замість квітів на могилу
бл. п. Степана Федишина
чоловіка моєї сестри Ірени
жертвую даток на РЕАЛІЗАЦІЮ ГАРВАРДСЬКОГО ПРОЄКТУ ТИСЯЧОЛІТТЯ.
Ольга ФАРАОНІВ з чоловіком Богданом

Головна Управа Товариства Українських Інженерів Америки
ділиться зі своїми Членами й усім нашим Громадянством сумною вісткою, що у вівторок, 16-го червня 1987 р. відійшов у Засвіти
Член-Основник, Почесний Член та кількакратний член Управи

бл. п.
Михайло Пежанський

ПАНАХИДА І ПАРАСТАС відбулися в четвер і п'ятницю, 18 і 19 червня в похоронному заведенні П. Яреми, 129 Схід 7-ма вул. в Ню Йорку, Н. Й.

ПОХОРОН в суботу, 20 червня 1987 р. о год. 9-ій ранку з української католицької церкви св. Юра в Ню Йорку на український православний цвинтар св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Головна Управа ТУІА

В глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що 18-го червня 1987 р. упокоївся в Бозі мій Найдорожчий МУЖ

бл. п.
ВАСИЛЬ САДІВНИК

на 77-му році життя, нар. у Плотичі Великій, Україна.

ПАРАСТАС відправиться в неділю, 22-го червня 1987 р. в похоронному заведенні Brook Konarsky, 52 Ridge Rd., Lindhurst, N.J., о год. 7:30 веч.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в понеділок, 23-го червня 1987 року о год. 9-ій ранку в церкві Благовіщення, Rutherford, N.J., а відтак на український православний цвинтар св. Андрія Первозванного в South Bound Brook, N.J.

Горем прибиті:
дружина — ВОЛОДИМИРА
дочка — НАДІЯ з родиною

Ділимося сумною вісткою, що в суботу, 20-го червня 1987 р., несподівано відійшов у Вічність на 42-му році життя наш Найдорожчий МУЖ, ТАТО І БРАТ

бл. п.
СТЕФАН ГАВРИЛЮК

ПАНАХИДА за спокій Душі відправиться у вівторок, 23-го червня 1987 р. о год. 7:30 веч. у похоронному заведенні Fucello and Warren, South Main St., Manville, N.J.

ПОХОРОН в середу, 24-го червня 1987 р. з того ж похоронного заведення о год. 8:30 ранку до церкви св. Михаїла, South 3rd Avenue, Manville, N.J. Тлінні Останки будуть зложені на українському православному цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:
жінка — МАРІЯ з дітьми ХРИСТИНОЮ І СТЕФАНКОМ
сестра — МАРІЙКА КОМАР з мужем МИРОНОМ і синами МАРКОМ І МИХАСЕМ
Ближча і дальша Родина в Америці, Канаді і Україні

З великим жалем повідомляємо Родину, Приятелів і все Українське Громадянство, що в пополудневих годинах, 18-го червня 1987 р., несподівано і наглo відійшов від нас у Вічність на 69-му році життя син Срібної Землі, наш Найдорожчий ЧОЛОВІК, ТАТКО, БРАТ, ЗЯТЬ І ШВАҐЕР

бл. п.
ПЕТРО ЮРІЙ СТЕРЧО

доктор політичних і економічних наук, професор Дрексель Університету у Філядельфії, Па., член Катедральної Парафії Української Католицької Церкви, голова і провідний член багатьох наукових, професійних, суспільно-громадських і політичних організацій і установ.

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ: ПАРАСТАС у понеділок, 22-го червня, о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Насевича, при вул. Браун і Френклін у Філядельфії, Па.

У вівторок, 23-го червня 1987 р. о год. 9-ій ранку відправа у похоронному заведенні, а опісля БОЖЕСТВЕННА ЛІТУРГІЯ у Митрополичому Соборі у Філядельфії о год. 10-ій ранку. Після Богослужби Тіло Покійного буде похоронене на парафіяльному цвинтарі Пресвятої Марії у Філядельфії, Факс Чейс, Па.

У глибокому смутку:
дружина — ІРЕНА ЮЛІЯ з УРБАНІВ
донька — ОЛЕНА СТЕРЧО з чоловіком ДАНОМ ГЕНДЛЕРОМ
син — ЮРІЙ ПЕТРО
донька — МАРУСЯ ІРЕНА
брат — ІВАН з родиною
сестра — ОЛЕНА з родиною
теща — ВАНДА УРБАН
шваґер — МИХАЙЛО УРБАН
Ближча і дальша Родина в ЗСА і на Закарпатті

Серія літніх концертів ЦУК в Гантері

Гантер, Н. Й. — Центр Української Культури в Гантері влаштовує серію літніх концертів на літо 1987. Перший концерт у приміщенні Центру відбудеться в суботу, 11-го липня ц.р., о год. 7:30 вечора. Співатиме мецо-сопрано Христина Р. Липецька і гратиме на фортепіяні Юрій Цибрівський.

В суботу, 25-го липня ц.р. о год. 8-ій вечора виступить сопрано Оленка Геймур і знову піяніст Юрій Цибрівський.

Відтак концерти відбуватимуться щосуботи в серпні о год. 8-ій вечора при Центрі: 1-го серпня виступить фортепіяновий квінтет „Струна"; 8-го серпня — тріо „Контрасти"; 15-го серпня — скрипаль Марко Сабат і піяніст Тома Гриньків.

Квиток вступу на концерт коштує 5 дол., 4 дол. для членів ЦУК і сеньйорів.

Останній концерт-бенефіс відбудеться у суботу, 22-го серпня, на якому виступить бас-баритон Стефан Шкафаровський. На цей концерт квитки будуть в сумі 20 дол., а для членів ЦУК і сеньйорів — 15 дол.

Крім концертів у Центрі відбуватимуться курси народного мистецтва. Від 13-го до 23-го липня ц.р. будуть курси кераміки, від 27-го липня до 6-го серпня ц.р. — курси писанок і вишивки, а в днях від 10-го до 20-го серпня ц.р. — будуть курси виробу герданів. Лекції відбуватимуться щодня від години 10-ої до 12-ої перед обідом Оплата за двотижневий курс виносить 15 дол. Зголошення на курси приймається до 30-го червня.

Чеки за оплату курсів і концертів пересилати на адресу: Music and Art Center, c/o I. Sonevytsky, 62 East 7th Str., New York, N.Y. 10003.

УРЯД КОМУНІСТИЧНОЇ Югославії не може дати собі ради з робітничими спілками, які одна за одною починають домагатися збільшення заробітних платень і підвищення життєвого рівня. Наприклад, минулого тижня біля 2,000 робітників в місцевості Скопле не вийшли на роботу і влаштували демонстрацію біля фабрики. Про демонстрацію інформувала газета „Політика". Пресове агентство Ройтерса інформує з Беоґраду, що заробітня платня робітників в цьому підприємстві виносить 55 долярів на місяць.

Пам'ятник Т. Шевченкові в Бразилії

Кілька разів автор цих рядків у своїх статтях, поміщених на сторінках цього поважного і престижевого українського щоденника, писав, що українці в Бразилії будують в місті Прудентополісі, Парана, колисці українського поселення в цій країні, пам'ятник Тарасові Шевченкові, який виготовляє відомий український скульптор Лев Моложанин з Вінніпеґу, Канада, автор пам'ятника Т. Шевченкові у Вашінґтоні і Буенос Айресі, пам'ятника Дж. Діфенбейкера в Оттаві, Канада, та бюстів Блаженнішого Патріярха Йосифа Сліпого і Папи Івана Павла II.

Пам'ятник Т. Шевченкові в Прудентополісі буде для нащадків українських поселенців в Бразилії великою моральною опорою в їхньому національному освідомленню. Вони починають брати активну участь в політичному житті цієї країни, подібно як це роблять українці в Канаді і Америці.

Комітет будови пам'ятника не є в силі зібрати всіх потрібних фондів в Бразилії на успішне завершення цього великого діла з огляду на економічну депресію, і тому звертається до українських патріотів у вільному світі за допомогою. Як вже було подано в українській пресі, всі жертводавці отримають відповідні пропам'ятні грамоти, а ті, що пожертвують 100 дол. і більше, будуть записані в Пропам'ятній книзі і на окремій таблиці біля пам'ятника за таким порядком: жертводавці — 100 дол.; фундатори — 250 дол.; добродії — 500 дол.; меценати — 1,000 дол.; почесні добродії — 5,000 дол.

Пожертви можна посилати чеками на адресу: Руа Кандідо де Абреу 1636, Каіха Постал 02-84400, Прудентополіс, Парана, Бразилія, на руки о. Василя Цимбалістого, пароха української католицької церкви св. Йосафата в Прудентополісі члена-радника комітету, або Мирослави Кривої, секретарки комітету.

Дня 23-го серпня ц.р. буде урочисте і величаве посвячення будівель площі „Україна" під пам'ятник і підземелля на великий музей, на яке комітет запрошує всю українську громаду в діяспорі.

Два конкурси СФУЖО

З нагоди 1000-ліття удержавлення християнської віри в Київській Русі-Україні Світова Федерація Українських Жіночих Організацій розписала два Конкурси:

Перший Конкурс — це конкурс слова та малюнка для наших дітей та молоді. Участь можуть брати всі діти шкіл та курсів українознавства, молодечих організацій, як і діти, які нікуди не ходять, чи ніде не належать. Тисячоліття дає широку скалю тем, і залежить багато від учителів та батьків, з якого боку насвітлять ці великі події наших предків. Хоч уже впливуло багато виявів творчости наших дітей і молоді, як в слові так і в малюнку, на бажання багатьох учителів, конкурс цей продовжується до 30-го серпня ц.р. Вже зголосилися діти і молодь з Німеччини, Англії Канади, З'єднаниз Стейтів Америки, чи навіть з Бразилії. Виховна комісія СФУЖО, яка спонзорує цей конкурс, заохочує молодь та дітвору всіх країн нашого поселення взяти участь у конкурсі, та в той спосіб дати перегляд творчої діяльности цілої нашої діяспори. Виставка творчости молодих буде в часі Конґресу СФУЖО в листопаді ц.р. в Торонто.

Конкурс має чотири категорії: 1. Слово, років 11 і нижче; 2. Слово, років 12 - 15; 3. Малюнок, років 11 і нижче; 4. Малюнок, років 12 - 15.

Учасники мають прислати свої твори під псевдонімом, а в приложеній заліпленій конверті слід подати ім'я, прізвище та адресу автора чи авторки.

• • •

Одночасно Світова Федерація Українських Жіночих Організацій розписала Конкурс СФУЖО на пісню-гимн з нагоди Тисячоліття. Тема — тисячоліття наших славних радісних подій. Композитор може використати вже написаний чи друкований твір, або співпрацювати з поетом. Настрій твору має бути релігійний, святковий, бадьорий. Композиція може бути для одного голосу, двох, трьох і т.п., чи хору; з акомпаньяментом, чи без нього, в супроводі інструменту чи інструментів. Членами Жюрі Конкурсу є д-р Олександра Копач, диригент маестро Володимир Колесник та проф. Юрій Оранський. Твори треба присилати в трьох копіях під псевдонімом, ім'я і адресу приложити в запечатаній конверті. Конкурс кінчається 30-го серпня.

СФУЖО плянує видати нагороджені твори і почати їх поширювати вже в часі 5-го Конґресу СФУЖО, даючи їх делеґаткам з цілого вільного світу. Вибраний нагороджений перший твір буде виконуватися на концерті з нагоди 5-го Конґресу СКВУ в Торонто, в листопаді 1988 року.

Досі вже прийшло певне число творів із ЗСА та Канади. Заохочуємо наших композиторів і поетів взяти участь у Конкурсі та своїм твором звеличати могутні історичні події України-Руси.

Дитячі — молодечі твори присилати на: Конкурс, пісню-гимн — на: Конкурс пісня-гимн, на ту саму адресу: 50 Delaware Ave., Toronto, Ont. M6H 2S7, Canada.

Митрополит...

(Закінчення зі ст. 2)

нехтувало цю засаду московське християнство від зарання свого існування досьогодні, не зважаючи на систему правління державою.

Четвертою, не менш важною, засадою київського християнства була активна роля духовних осіб і всіх добрих християн, у тому і київських князів Володимира Великого і Ярослава Мудрого, в реалізації соціяльної справедливости і християнського милосердя.

Ця активна роля духовенства в суспільно-громадській діяльності врятувала наш нарід, у пізніших віках, від загибелі.

З історії також знаємо, що з поширенням соціяльної несправедливости в пізніших часах мали багато клопоту не тільки поодинокі держави, але й сама Церква, бо кожна несправедливість підриває основи християнства, що бачимо і тепер у сучасному житті навіть серед т. зв. християнських народів.

Коротко кажучи, твір Митрополита Іларіона „Слово о Законі і Благодаті" — це великий скарб українського народу, це клясичний зразок не тільки українського, але і світового мистецтва красномовности, великого знання християнської науки, а рівночасно це і політичний твір, бо в ньому подано характеристику українського християнства, яке в тому часі було, мабуть, найбільш гуманним і найбільш християнським.

Християнство в Україні прийнялося без насилля зі сторони світської влади, бо наші великі князі були справжніми християнами і зі своїми підданими поступали, як на ті часи було можливо, по-християнському.

І це нам усім треба знати та іншим сказати, бо ми чомусь, без ніякого оправдання, про наше християнство мало говоримо і небагато пишемо. А маємо про що говорити і про що писати. Отож говорім і пишім, поки це час!

Британський...

(Закінчення зі ст. 2)

рення з арабським світом після доставки Іранові ракет, які видимо допомогли Іранові у війні проти арабського Іраку. Конгрес, під тиском жидівського лоббі, унеможливив Президентові виконання того зобов'язання, чим знову підкопав його престиж. Дехто тому дорікає, що крім Президента і його державного секретаря, які конституційно відповідальні за американську міжнародну політику, є на Капітолі дальших 535 „державних секретарів", які встрявають у виконування тієї політики, не несучи за те ніякої відповідальности. І яких історія судити за помилки не буде, а Президента буде.

Великобританія є правзором народоправства, розумного народоправства. Творці американської політичної системи все ще були в переконанні, що у Великобританії уся влада належить королевій, що донині формально і номінально існує („Їх Величества Уряд", „Король у парляменті", „Королівська Фльота") і полібне створили систему „чеків і балянсів", яка діяла справно доки не появились на обрії тоталітарні системи, як нині совєтська, де вся влада сконсолідована, і не існує конфліктна ситуація між вітками влади. Населення ЗСА сливе вчетверо більше як населення Великобританії, а тут Палата Репрезентантів має усього 435 членів, коли британський парлямент аж 650. Члени парляменту у Великобританії не такі „могучі" як у ЗСА. Лоббі майже не діють, бо члени парляменту заступають радше інтерес цілости, чим парохіяльні інтереси. Нема того „ти потри мої плечі, а я потру твої", бо в міністерствах вирішують поточні справи не так міністри, як „перманентні секретарі", службовці, які ледве чи міняють заздалегідь випрацьовану політику. Нема там, наприклад, такого, що втримується непотрібну воєнну базу, бо вона в окрузі впливового конгресмена. А вже не подумати про таку потужну лоббі, як Ізраїля. Великобританія нині не „суперпотуга", як Америка. Але хотілось би, щоб Президент Америки мав таку силу і такий престиж, як у Великобританії має її прем'єр-міністер! І щоб американський Президент мав за собою в Конгресі таку підтримку в міжнародній політиці, якою втішається кожночасний прем'єр-міністер Англії! Британська політична система пахне авторитаризмом, але чи це не здорове явище, зваживши, що приходить до звироднінія демократії?

„Волошки"...

(Закінчення зі ст. 2)

волення України, процвітає у вільному світі.

До речі буде згадати, що „Волошки" за час свого 15-річного існування мали десятки репрезентативних виступів перед своєю і чужою публікою не тільки у Філядельфії та її околиці, але й по цілому північно-східньому побережжі ЗСА включаючи Канаду. Всюди вони гідно несли глядачам красу українського танку, всюди вони зустрічали подив і захоплення своїх і чужих.

З огляду на розмір цього допису, наведу тільки дві ентузіястичні оцінки „Волошок" американською пресою: щоденник „Ню Йорк Таймс" писав: „Зодягнена в багрові костюми, добре вишколена танцювальна група вивела блискучу хореографію до звуків традиційного Гопака...", а місцевий „Каледжієн" з Бакс Кавнті захоплено наголошував: „Ансамбль виконав акробатичні народні танці з такою енергією, що публіка безупину реагувала спонтанними серіями оплесків..."

На найближчий час намічено такі виступи „Волошок": 11-го липня, ц.р., о годині сьомій вечора перед тисячами гостей з різних стейтів ЗСА і з-за кордону в Лонгвуд Ґарденс; та 27-го вересня, ц.р., о год. 2-ій по полудні, на Українському фестивалі в університеті Пітсбурґ. Дохід призначений на розбудову української кімнати тут, у величавій Палаті Навчання. Керамічну декорацію цієї кімнати доручено відомій мисткині Наталії Кормелюк. І напевно „Волошки" вже в цьому, а невідклично — в наступному році, своїми мистецькими виступами причиняться до величавого святкування Тисячоліття християнства в Україні.

Прийшов час, щоб „Волошки", при матеріяльній і моральній підтримці нашої об'єднаної спільноти, почали мистецьке турне по вільному світі як молоді амбасадори української культури. Вони — це одна із найвище заавансованих українських танцювальних груп на поселеннях.

У 15-річчя безперервної танечної діяльности „Волошок" українська громада бажає їм ще більше успіхів у мистецькому поході чужиною.

Святочне...

(Закінчення зі стор. 4)

Рогатин-Макогон прекрасно виконала кілька українських пісень, а Олена Глібович майстерно прочитала цікавий монтаж українських поезій.

В неділю, 24-го травня, відбулося урочисте посвячення собору. Правилася Архиєрейська Служба Божа, на якій дуже гарно співав місцевий хор під диригентурою Слави Шевців, і на якій Преосвященний Ізидор знову виголосив відповідну проповідь. Після благословення відбулось прийняття, яке було влаштоване місцевими парафіянами.

Хоч ще лишається багато праці, щоб завершити викінчення собору (будова іконостасу, розмальовання стін тощо), українці цілої Канади можуть пишатися своїм досягненням.

Степан Яворський